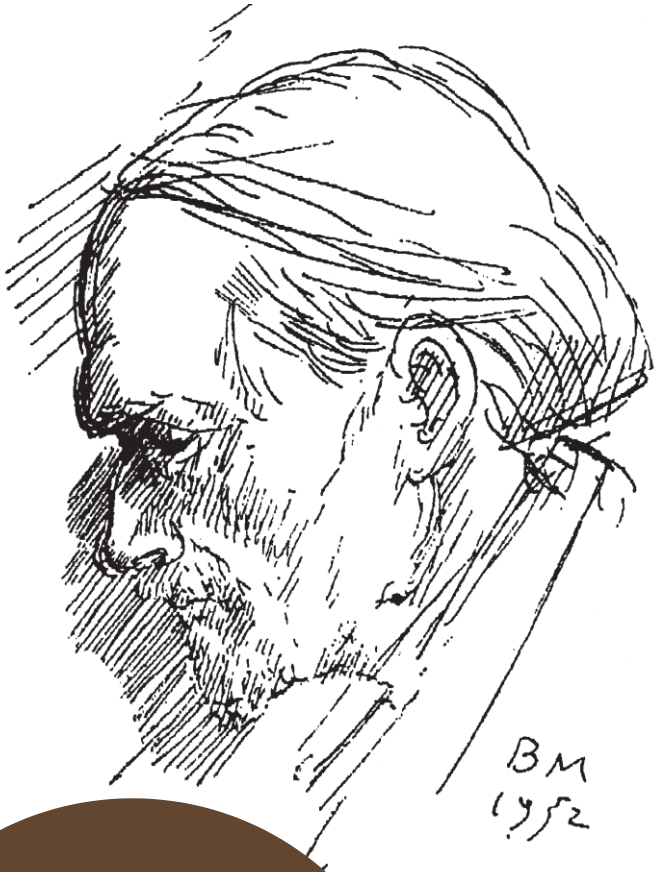

A MAGYAR KODÁLY TÁRSASÁG HÍREI

XLV. évfolyam

2024/2

A MAGYAR KODÁLY TÁRSASÁG HÍREI

Felelős szerkesztő
B. Horváth Andrea

•••

XLV. évfolyam – 2024/2
Június

TARTALOM

KÖSZÖNTÉS, GRATULÁCIÓK 3

VISSZATEKINTŐ

Két zeneóriást ünnepeltek a kecskeméti újkollégiumban – *Varga Géza* 6
Megemlékezés Kacsóh Pongrác kecskeméti emléktáblájánál – *Virág Barnabás* 11
Iskolai hangverseny a Zeneakadémián – *Somorjai Paula* 12

SZŐNYI 100, BÁRDOS 125

Emlékezés Szőnyi Erzsébetre születésének 100. évfordulója alkalmából a debreceni Bárdos Szimpóziumon – *S. Szabó Márta* 15
Szőnyi Erzsébet és a Kodály-koncepció a világban – *Hartyányi Judit* 22
Ünnepi hangverseny Szőnyi Erzsébet és Daróci Bárdos Tamás emlékére *Hraschek Katalin* 30
Szőnyi Erzsébet gyermekoperája az Eiffel Műhelyházban – *B. Horváth Andrea* 32
Bárdos 125 – Szimpózium és Dél-dunántúli Kórustalálkozó – *Márky Gabriella* 37

TALLÓZÁS

Temetői megemlékezés Kodály Zoltán halálának 57. évfordulóján – *Szalay Olga* 41
Emlékezés Kodály Zoltánra halálának 57. évfordulóján – *Richter Pál* 43
„Keleten nőtt törzsöke fámnak” – *Ferencziné Ács Ildikó* 45
Örökségünk jelene: Kodály Zoltán – *dr. Hoffner Tibor* 50

TAGCSOPORTI PROGRAMOK

A Magyar Kodály Társaság Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Tagcsoportjának programjaiból – *Buda Barnáné* 52
Egy kortárs zeneszerző vallott életéről, pályájáról – *Varga Géza* 55

KITEKINTŐ

Szovátai Tündérkert – *Dr. S. Szabó Márta* 60
Magyar ovis kórusok dalaitól zengett a komáromi „Egressy” nagyterme *Nagy-Miskó Ildikó* 65

Jegyzőkönyv a Magyar Kodály Társaság 2023. évi közgyűléséről 68
Képes beszámoló a közgyűlésről 71
Felhívás 74

A szerkesztőség fenntartja az írások szellemét és tartalmát nem érintő rövidítések jogát.

A címoldalt Borsos Miklós alkotásával Szántó Tibor tervezte.
A kiadványt Demeter Gitta tervezte
Szakmai lektor: Dr. S. Szabó Márta
Kiadja a Magyar Kodály Társaság
Felelős kiadó: a Magyar Kodály Társaság elnöke
Adószámunk: 19040437-1-42
ISSN 0230-3639
Nyomda: László és Társa Bt.
Felelős vezető: László András

Kiadványunk megjelenését a Nemzeti Kulturális Alap,
az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Magyar Művészeti Akadémia támogatta

KÖSZÖNTÉS, GRATULÁCIÓK

Vásáry Tamás, Bartók Rádió Zenei Díj – 2024, filetmű Díj

Hudivók Marianna, Németh László-díj

Sebestyén Márta, Táncház Díj

Kardos Pál Emlékérem

Valkai Dávid, bronz emlékérem

Ordasi Péter, Pro Meritis emlékérem

2024. június 4-én a Magyar Kodály Társaság Díszoklevelét vette át Nyíregyházán Belinszky Etelka tanárnő, a Magyar Kodály Társaság Tiszteletbeli tagja, az MKT Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei tagcsoportjában végzett több évtizedes áldozatos szervezőmunkájáért, magas szinvonalú előadásaiért, a Tagcsoport érdemi képviseletéért az országos szervezetben, 70. születésnapja alkalmából.

2024. június 8-án a Debreceni Református Nagytemplomban megrendezett születésnapi ünnepségen a Magyar Kodály Társaság Díszoklevelét vette át Berkesi Sándor tanár úr, Liszt- és Kossuth-díjas karnagy, Debrecen város díszpolgára Kodály Zoltán kórusműveinek hiteles megszólaltatása, a kodályi örökség hűséges ápolása, szellemiségének terjesztése, Debrecen város és a Magyar Református Egyház, valamint a határon túli magyarság zenei életében betöltött jelentős, közel 6 évtizede tartó munkássága elismeréséért, 80. születésnapja alkalmából.

A kitüntetetteknek és az ünnepelteknek szívből gratulálunk!

Két zeneóriást ünnepeltek a kecskeméti újkollégiumban

Kodály Zoltán és Kocsár Miklós születésének 141., illetve 90. évfordulója alkalmából ünnepi hangversenyt rendezett a Magyar Kodály Társaság Kecskeméti Tagcsoportja. Az Újkollégiumban december 22-én este megtartott koncerten a 20. század két zeneszerzőjének műveit fiatal, zenét tanuló diákok és nemzetközi hírű muzsikusok szólaltatták meg. A koncert első perceiben a Magyar Kodály Társaság nevében *Virág Barnabás* köszöntötte az Újkollégium széksoraiban helyet foglaló közönséget.

A *hírös város* neves szülöttjének, Kodály Zoltánnak teljes szellemi hagyatékát ápoló és népszerűsítő szervezet kecskeméti tagcsoportjának vezetője megkülönböztetett tisztelettel üdvözölte az est másik ünnepelt zeneszerzőjének özvegyét és fiát: *Kocsárné Herboly Ildikó*t, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Budapesti Tanárképző Intézetének nyugalmazott tanszékvezető tanárát és *Kocsár Balázs* Liszt Ferenc-díjas karmestert, akik személyes jelenlétükkel is megtisztelték a hangversenyt.

Kocsár Balázs, Kocsárné Herboly Ildikó a közönség soraiban

Ezt követően *Engert Jakabné*, Kecskemét alpolgármestere is köszöntötte a megjelenteket, majd ünnepi beszédében méltatta a két zeneszerző munkásságát. A Magyar Nemzet 2000-ben megjelent írásából idézte a következőket:

> „Az 1933-ban Debrecenben született, kétszeres Erkel-díjas, Bartók–Pásztory- és immár Kossuth-díjas komponista nemzedékét tekintve azok közé tartozik, akiknek Bartók Béla már történeti nagyságként, Kodály Zoltán élő mítoszként jelent meg alkotói pályájuk kezdetén. Kocsár Miklós, aki mindkettejük szellemi-lelki rokona, örököse, hamar megtalálta egyéni, mégis sokszínű zenei nyelvét, és minden hangja, amit kompozícióiban leír, belső mondanivalót tolmácsol."

A hangverseny első részében a Kodály Iskola, az M. Bodon Pál Alapfokú Művészeti Iskola és a Líra Zeneiskola növendékei Kocsár Miklós két művéből, a *Hang-portrék* című zongoradarabjaiból, illetve a két fuvolára írt *Varázsdoboz* című karakterdarabokból adtak elő részleteket. Az elhangzó művek jobb megértéséhez Virág Barnabás zenetörténeti információkat osztott meg a jelenlévőkkel, akik megtudhatták például azt, hogy alkotását Kocsár Miklós miként értékelte.

> „Zeneszerzői érdeklődésem a 90-es évektől kezdve egyre inkább az új-régi hangzásideálok keresésének, felfedezésének jegyében telt. Ez a szándék jelenik meg a *Hang-portrék* című 20 apró műből álló zongoradarab sorozatomban is – vallott művéről a komponista. – A Hang-portrék című kis sorozattal akadémikus társaimat kívántam köszönteni jeles évfordulók alkalmával. Az egész ciklusra jellemző a terc hangköz valamilyen megjelenési formája. Egy-két ötletnél nincs több ezekben a művekben. Vidám, pergő beszédű, kicsit capriccioso, megtorpanó, makacs, játékos, drámai, simulékony, halk szavú emberi habitust jelenítenek meg…"

És egy másik érdekesség is elhangzott, egy idézet *Melocco Miklós* Kossuth-díjas szobrászművésztől:

> „Különös helyzet. Kocsár Miklós zenét ír és a nevemet adja címéül a zenének. Rólam-e vagy nekem írta, nem tudom. Amikor hallgattam, a vezetéknevemet hallottam, mint dallamot, többször. Kétszer vagy háromszor. Olasz hangsúllyal. A második szótagon van a hangsúly ebben

az esetben és a harmadik szótag rövid. Ettől elhittem, hogy van kapcsolat köztem és a zene között. Hogy kihallottam a nevemet, mint dallamot, mondtam is Kocsár Miklósnak, min ő csak elmosolyodott."

Szűcs Máté

Az ifjú muzsikusok után a már nemzetközi elismertséget szerzett brácsás, *Szűcs Máté* lépett a színpadra. A genfi zeneakadémia brácsaprofesszora, a Pécsi Tudományegyetem egyetemi docense, brácsatanára Kodály Zoltán eredetileg hegedűre és zongorára komponált *Adagió*ját szólaltatta meg, zongorán állandó partnere, a „Szeged Kultúrájáért" díjjal kitüntetett *Klebniczki György* működött közre.

A szép számban megjelent zeneszeretők között többen személyesen is találkoztak Kocsár Miklóssal. Egyikük, a 2021-ben Pro Cultura Hungarica díjjal kitüntetett *Ito-Illés Naomi* így emlékezett vissza találkozásaikra:

„Kocsár Miklós felesége, Ildikó a Kodály Intézetben tanárnőm volt 1976-ban. Később Japánban többször is találkoztunk, amióta meg Kecskeméten élek, azóta rendszeresen megfordulok a budapesti otthonukban. A japán zenetanárok csoportjainak magyarországi útját, továbbképzésük itteni programját szoktuk közösen előkészíteni. Kocsár Miklóst mindig mosolygósnak láttam, mindig jókedvű volt. Gyakran ebédeltünk együtt, számára ez egy fontos napi program volt, pontban délben az asztalnál kellett ülnünk, a leves és az édesség sosem hiányozhatott a menüből. Ritkán fordult elő, hogy a zenéről beszélgessünk, de amikor mégis, akkor

ő hosszasan felelt a kérdéseimre. Amikor például az *Ordasi Péter* vezette Szegedi Bartók Nőikar számára írt kórusművéről faggattam – a darab Nagy László versére íródott és én a költemény szimbólumait kevéssé értettem –, ő időt nem sajnálva részletesen elmagyarázta, hogy művében hol, mire gondolt.”.

Rajk Judit, Takáts Zsuzsanna

A koncert folytatásában *Rajk Judit* énekművész tolmácsolásában Kodály Zoltán népdalfeldolgozásaiból és Kocsár Miklós Gyurkovics Tibor verseire született kompozícióiból hallgathattak meg néhányat a jelenlevők. A Kodály Intézet igazgató asszonyát zongorán *Takáts Zsuzsanna* zongoraművész kísérte.

A szomorú hangvételű „dalcsokor” után egy lírai hangulatú műben gyönyörködhetett a nagyérdemű. Kocsár Miklós *Concerto lirico* című művének második tételét a Szűcs Máté – Klebniczki György művészpáros adta elő. A kompozíciót a szerző Szűcs Máté 2001-es diplomakoncertjére komponálta. A Magyar Művészeti Akadémia Kocsár Miklóst köszöntő portréfilmjében a mű alkotója és előadója így emlékezett vissza a történtekre:

„Belgiumban tanultam akkor, amikor Schiffer Ervin tanár úrnak az az ötlete támadt, hogy a diplomakoncertemre megkéri Kocsár Miklóst, írjon nekünk egy brácsaversenyt. El is mentem hozzá, a tanár úrhoz, és megbeszéltük, eljátszottam, és akkor úgy ő még javítgatott” – mondta Szűcs Máté.

Kocsár Miklós ugyanerről így mesélt:

„Mivel nem vagyok nagy barátja a vonósoknak, gondoltam, azért most meg kellene mutatni, hogy tudok én ilyet is csinálni. Szóval megcsináltam és előadta, nem is akárhogyan, s azóta itt is eljátszotta jónehányszor."

A *Concerto liricó*t a kiváló brácsaművész azóta is folyamatosan repertoárján tartja:

„Mindig érzem benne a magyar jegyeket, nekem ez a mű Kodály vonalát követi tovább. Ahogyan érzem a magyar ritmusokat, a magyar hangzásvilágot Kodály darabjaiban, pontosan ugyanúgy érzem Kocsár Miklós tanár úr művében is."

Aurin Leánykar, vezényel Durányik László

A közel kétórás hangversenyt az *Aurin Leánykar* műsora zárta. A *Durányik László* vezette kórus előadásában (zongorán közreműködött *Lestákné Valasek Szilvia*) a két ünnepelt zeneszerző három-három kórusműve hangzott el. A kodályos lányok ezúttal is felemelően énekeltek, a közönség pedig – amiként a korábbi fellépőknek – nekik is hosszan tartó tapssal köszönte meg, hogy széppé tették az estét.

Varga Géza, újságíró
Fotó: Banczik

Megemlékezés Kacsóh Pongrác kecskeméti emléktáblájánál

2023. december 22-én, pénteken délután emlékeztünk meg a 150 éve született és 100 éve elhunyt komponistáról, Kacsóh Pongrácról. A jeles évfordulóra két szervezet, a Bács-Kiskun Megyei Honismereti Egyesület és a Magyar Kodály Társaság Kecskeméti Tagcsoportja felújította Kacsóh Pongrác Nagykőrösi utcai – korábban már – olvashatatlanná vált emléktábláját. Az eseményen *Székelyné Kőrösi Ilona* történész részletekbe menően ismertette a zeneszerző életútját és kecskeméti kötődéseit, *Bősze Ádám* zenetörténész pedig lényegre törően foglalta össze, mi a jelentősége Kacsóh kultúraszervező tevékenységének. A két beszéd között a Kecskeméti M. Bodon Pál AMI két növendéke, *Deli Imre* és *Gawin Dávid* szólaltatta meg a *János vitéz* Toborzóját *Kuna Lajos* átiratában.

Deli Imre, Gawin Dávid

Virág Barnabás, Bősze Ádám, Székelyné Kőrösi Ilona

A program a két szervezet közös koszorújának elhelyezésével ért véget.

Virág Barnabás, tagcsoportvezető
Fotó: Pálinkásné Kócsó Mária

Iskolai hangverseny a Zeneakadémián

Hetek óta bennem él a felemelő érzés, ami 2024. február 4-én eltöltött. A *Pannonia Sacra Katolikus Általános Iskola* kórusai adtak hangversenyt a Zeneakadémia Nagytermében tanáruk, *Blazsek Andrea* vezetésével.

Pannonia Sacra Gyermekkara és Zenekara, vezényel: Blazsek Andrea

Az iskola nem tartozik a zenei általánosok sorába, mégis egy teljes műsoridőt kitöltő előadásra volt képes. Nem ez volt az első alkalom, hogy hallhattuk őket. Évente egy nagyszabású ünnepi hangverseny alkalmával mutatják meg munkájuk eredményét. Az ünnep hangulatát fokozza, hogy a műsorba bekapcsolódnak volt diákok, tanárok, a művészeti életben tevékenykedő szülők.

A műsorban nagy szerepet kap a magyar zenei anyanyelv, a repertoár a reneszánsztól a kortárs zene széles választékáig terjed. Dicséretes, hogy mindenkor a gyerekek korának megfelelő művek kerülnek előadásra.

Fő szervező a Magyar Ezüst Érdemkereszttel kitüntetett *Blazsek Andrea*, a hangverseny műsorának nagyobb részét ő vezényelte. Példamutató, hogy teret enged fiatalabb kollégáinak is. Így állhatott közönség elé *Megyesi Schwartz Dóra* és *Takátsy-Zaránd Emese* is. A közreműködők között *Bede Ágoston, Hidvéghi Mátyás* és *Megyesi Schwartz Dóra* zongorán, *Finta Gergely* orgonakísérettel segítette a műsort.

Az iskola krisztusi korba érve bizonyságot tesz arról, hogy a Pannonia Sacrában Kodály útján haladva az ének-zene tanítása egész életre megnyitja a fiatal lelket a zenének. A meghívón jelmondatként szerepelt Szokolay Sándor gondolata:

„A nevelés igazi lehetősége az élmény."

Pannonia Sacra Gyermekkara

Folytathatjuk Kodálytól vett idézettel:

„Ezt az élményt nem lehet a véletlenre bízni, ezt megszerezni az iskola kötelessége."

Kívánhatjuk, hogy sok ilyen kötelességteljesítő tanárunk legyen, akik felismerik ezt a szép feladatot, ami az éneklés által boldog embert nevel. Boldog gyerekekből lesznek boldog felnőttek, és általuk lehet boldog ország.

Ez a boldogság suhant át a Zeneakadémia nagytermén, amikor befejezésül a magyarok egykori himnuszát, a „Boldogasszony, anyánk" kezdetű éneket a gyerekekből, felnőttekből összeállt zenekar kíséretével az egész terem hallgatósága oly lelkesen énekelte.

Somorjai Paula, ny. énekművész-tanár

ZENEAKADÉMIA, PANNONIA SACRA KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÜNNEPI HANGVERSENYE
2024. február 4. vasárnap délelőtt 11 óra

„A nevelés igazi lehetősége az élmény” (Szokolay Sándor)

Fanfár
Zoborvidéki népdalcsokor Kodály Zoltán 1906-os gyűjtéséből
In hoc anni circulo – középkori ének
Kocsár Miklós – Weöres Sándor: Huszárnóta
Aranyágon ül a sármány
Kutyatár
Szergej Rachmaninov: cisz-moll prelűd
Henry Purcell: Ária – furulyaátirat
Claudio Monteverdi: Sűrű erdő – furulyaátirat
Bartók Béla: Ne menj el
Tóth Péter – Kányádi Sándor: Tarlón túzok lépeget
Daróci Bárdos Tamás: Rábaközi táncnóták
Szokolay Sándor: Ébresztő-óra
Ligeti György – Weöres Sándor: Pletykázó asszonyok
Kocsár Miklós – Kányádi Sándor: Jó szánút, jó fejsze

• • •

Léo Delibes: Messe breve – részletek
Kyrie
O, salutaris hostia
Agnus Dei
Anthony Giamanco: Benedictus (szólóének duett)
Giuseppe Tartini: Sarabande – furulyaátirat
J. S. Bach: Jesu, meine Freude – korál
Ralph Vaughan Williams: Áldott az Úr
Boldogasszony anyánk

Közreműködnek az iskola kórusai: Kicsinyek Kórusa, Nagykórus, Kamarakórus, valamint a tanárokból, szülőkből és régi növendékekből álló vegyeskar és zenekar
Takács Botond, Takács Fülöp – ének, Bede Ágoston, Hidvéghi Mátyás és Megyesi Schwartz Dóra – zongora, Finta Gergely – orgona
Vezényel: Blazsek Andrea, Megyesi Schwartz Dóra, és Takátsy-Zaránd Emese

100 éve született Szőnyi Erzsébet

A huszadik és huszonegyedik századi magyar zeneélet Nagyasszonyának a zeneszerző és pedagógus Szőnyi Erzsébet kerek évfordulós születésnapja alkalmából számos megemlékezés történt az áprilisi és májusi időszakban. Ez az összeállításunk erről ad híradást a teljesség igénye nélkül. Nem egy esetben Bárdos Lajos születési évfordulójával összekapcsolva történtek a megemlékezések.

Emlékezés Szőnyi Erzsébetre születésének 100. évfordulója alkalmából a debreceni Bárdos Szimpóziumon

2024. április 12. és 14. között immár 34. alkalommal rendezte meg a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Karának Szolfézs-Zeneelmélet, Karvezetés tanszéke a Bárdos Szimpóziumot, az ének-zene, szolfézs- és zeneelmélet-tanárok, valamint kórusvezetők szakmai találkozóját.

A szimpózium első napján – mintegy két héttel születésének 100. évfordulója előtt – megemlékeztünk *Szőnyi Erzsébet*ről, a kiváló zeneszerzőről, nagyhatású tanárról, zenei közéletünk kiemelkedő jelentőségű személyiségéről. A 95 évnyi életút és a 70 évnyi életmű méltó, teljességre törekvő felidézése a konferencia-előadások kereteit túllépte volna, így megemlékezésemben Szőnyi Erzsébetről, a *tanár*ról és a *szimpóziumok résztvevőjé*ről, mostani összefoglalómban pedig ez utóbbiról szeretnék beszámolni.

A szimpóziumok elődje egy 1985-ben megrendezett szakmai találkozó volt, mely a debreceni szolfézstanárképzés, valamint az erre épülő Leánykar bő évtizedes fennállásának ünnepi alkalma volt. A találkozó sikere arra buzdította a rendezvény szervezőjét, a tanszék és a kórus alapítóját, *Szesztay Zsolt*ot, hogy a következő tanévben is rendezzenek hasonlót a tanszék volt hallgatói, a régió tanárai továbbképzési alkalmaként. S a sorozat folytatódott tovább, majd *Bárdos Lajos* halála után nemcsak a Leánykar, hanem a szimpózium is felvehette Bárdos nevét.

Szőnyi Erzsébet – úgyis, mint Szesztay Zsolt egykori zeneakadémiai tanára – 1986 óta vett részt a Bárdos Szimpóziumokon. Ebben az időszakban az aktív közreműködésével létrehozott Győri Zenei Nevelési

Konferencia sorozata éppen szünetelt. Az 1968-tól 1983-ig, majd 2010 után ismét, általában háromévente megrendezett győri konferencia komplex továbbképzése, a szakemberek tapasztalatcseréje és találkozási lehetősége igen fontos volt Szőnyi tanárnő számára. Örömmel üdvözölte azonban a debreceni kezdeményezést is, mint az ország keleti felében létrejött konferenciát, és a következő három évtizedben – kevés kivételtől eltekintve – folyamatosan megtisztelte jelenlétével a debreceni rendezvényt is. (E sorok írója Szőnyi tanárnő egyik utolsó növendéke volt a Zeneakadémián.)

A szimpóziumokon Szőnyi Erzsébet többféle szerepkörben vett részt. Előadásokat tartott a zenepedagógia és a zenetudomány aktuális témáiban, pódiumbeszélgetések résztvevője volt, aktívan bekapcsolódott a szűkebb körben szervezett szekciós ülések munkájába, és a szimpóziumok zárása előtt összefoglalta a hallottak–látottak tanulságait. Zeneszerzőként is folyamatosan megjelent a rendezvény koncertjein, kórusművei rendszeresen megszólaltak – több esetben bemutatóként is –, valamint hangszeres és kamarazenei kompozícióiból is rendeztünk hangversenyt.

Szőnyi Erzsébet előadásai több alkalommal a rendezvény névadója, Bárdos Lajos zeneszerzői és zenetudományos tevékenységéhez kapcsolódtak. 1988 tavaszán, a Bárdos halála után először megrendezett, és immár róla elnevezett Szimpóziumon Szőnyi Erzsébet tartott megemlékezést egykori tanáráról.

Eddig valamennyi Bárdos Szimpóziumon jelen tudtam lenni, kezdetben résztvevőként, bemutató tanítások tanáraként, majd 1994 után előadóként és Szesztay Zsolt szervező-segítségeként. 2000-ben a tanszékvezetéssel együtt a szimpózium szervezői feladatait is átvettem, de 2007-ig, Szesztay Zsolt haláláig tovább élveztem segítségét. Ezt követően a tanszéki közösség szervezőmunkáját irányítottam 2020-ig. Azóta Végh Mónika tanszékvezető utódom irányítja a szimpóziumot.

1994-ben *Bárdos Lajos és Kodály Zoltán* címmel adott elő a Szimpóziumon. (Az előadás szövege megtalálható a *Bárdos Szimpóziumok; 25 év – 25 előadás* című kötetben.) Dokumentumértékű pontossággal mutatta be az 1921-től Kodály haláláig tartó szakmai-emberi kapcsolatuk kevéssé ismert részleteit.

Ennek az előadásnak a párját a következő évben, a Bartók halálának 50. évfordulója alkalmából megrendezett szimpóziumon hallhattuk Szőnyi Erzsébettől. A *Bárdos Lajos és Bartók Béla* című előadásban

Bárdos két kötetében (*Harminc írás,* ill. *Tíz újabb írás*) megjelent tanulmányaiból válogatta ki Szőnyi tanárnő a Bartókhoz kapcsolódóakat.

Több alkalommal tartott előadást a zenepedagógia aktuális kérdéseiről. Ezek olykor sajtóvitákhoz, más fórumokon felmerült oktatási kérdések zenei vonatkozásaihoz kapcsolódtak. 1997-ben arra kértük, hogy beszéljen a Kodály koncepcióval párhuzamosan létrejött egyéb zeneoktatási irányzatokról. Akkor már megjelent *Zenei nevelési irányzatok a XX. században* című kötete (1988), szimpóziumi előadását azonban a könyvében közöltekhez képest bőséges új információkkal gazdagította.

Különleges alkalom volt az, amikor Szőnyi Erzsébet versmondóként közreműködött egy „összművészeti" kompozíciója előadásában. *Szepesi Attila* 200 rövid verset tartalmazó kötetéből, melyet *Gerzson Pál* illusztrált rajzaival, 52 miniatűrt választott a zeneszerző, és *Sárkányfogak* címmel zongoradarabokat komponált hozzá. A sorozatból 29 darab szólalt meg 2011 márciusában Debrecenben, *Nagy Márta* zongoraművész játékával, valamint a zeneszerző felolvasásában. Ismét megcsodálhattuk Szőnyi tanárnő gyönyörű hanghordozását, idős korában is szépen csengő hangját, értelmező versmondását. Mindeközben kivetítettük a vershez tartozó tollrajzokat is. A szerző látható örömmel vett részt a produkcióban, s örült sikerének.

Daróci Bárdos Tamás, Szőnyi Erzsébet, Ittzés Mihály, Tóth Péter és Horváth Márton Levente

Több alkalommal is sor került a szimpóziumokon olyan beszélgetésre, melynek a *zeneszerzők fóruma* címet adtuk. Az egyik ilyen fórumon, 2012 tavaszán négy zeneszerző vett részt a beszélgetésben, melyet Ittzés Mihály vezetett.

A beszélgetés azért is mutatkozott érdekesnek, mert a zeneszerzők életkora között majdnem 60 évnyi különbség volt. Azonban a legidősebb (Szőnyi Erzsébet) fiatal szelleme, s a legfiatalabb (Horváth Márton Levente) érett gondolkodása, Ittzés Mihály bölcs kérdésfeltevései, valamint a többi résztvevő értékes gondolatai feloldották ezt a távolságot, és lényegesebb dolgokra terelték a hallgatóság figyelmét. (A fórumon elhangzottak olvashatók legutóbbi szimpóziumi kötetünkben*: Bárdos Szimpóziumok – 16 zenei írás,* mely hozzáférhető a Zeneművészeti Kar honlapján.)

Itt szeretném megjegyezni, hogy Ittzés Mihály 2018-ban bekövetkezett halála után hagyatékának feldolgozását felesége, Ittzés Kata kezdte el. Ebben kért és kapott segítséget olyan kollégáktól, akik ismerték és tisztelték férjét, s szakmai életükben sokat köszönhettek neki. Én a Szőnyi - Ittzés levelezés feldolgozását vállaltam, ami 168, zömmel kézzel írott Szőnyi levél gépbeírását is jelentette. A levelek 1963 (Ittzés Mihály zeneakadémiai tanulmányainak befejezése) és 2018 májusa (Ittzés halála előtt 2 héttel) között íródtak, s ezek tartalmának megismerése rendkívül tanulságos volt számomra. Olyan korképet rajzolt meg ez a levélcsomag, amely 55 év magyar zenei életének dokumentumértékű kincse.

Szesztay tanár úr rendszeresen felkérte Szőnyi Erzsébetet arra, hogy a Szimpózium végén foglalja össze tapasztalatait a hallottakkal kapcsolatosan. Ezek az összegzések lényeglátásról tanúskodtak, őszintén elmondta, ha valamivel nem értett egyet – lettlégyen az egy bemutató óra módszertani vagy pedagógiai megoldása, vagy valamely előadás szaktudományos eleme. Mindezt olyan stílusban tette, hogy szavaival senkit meg ne bántson, viszont valamennyien okuljunk belőle. Összegzései mindig pozitív végkicsengésűek voltak, s számos ötletet is adott a következő szimpóziumok lehetséges témáit illetően.

Mint említettem, Szőnyi Erzsébet zeneszerzőként folyamatosan jelenvolt a Szimpóziumok programjában. De nem csak kórusszerzőként!

A korábban említett zeneszerzői fórumon például egy különleges orgonamű szólalt meg. Szőnyi Erzsébet egy *Hommage*-darabot komponált Bárdos Lajos emlékére. A téma hangjai Bárdos nevét adják ki – szolmizált vagy ábécés nevekkel. A *jo* szótag *Heino Kaljuste* észt relativ rendszerében a dó megfelelője.
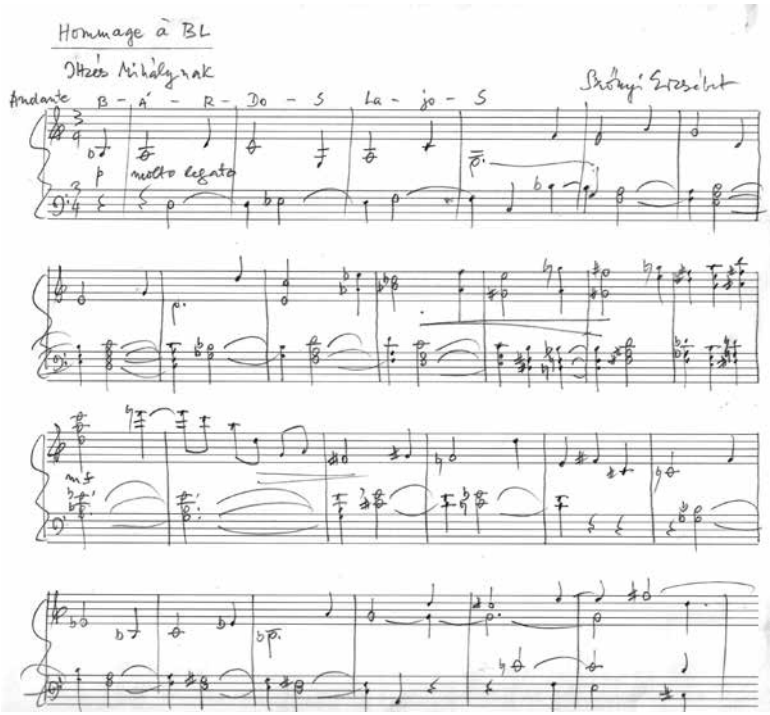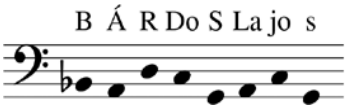
Szőnyi Erzsébet: Hommage à BL

Születésnapi köszöntésül többször rendeztünk olyan koncertet, amelyen kifejezetten hangszeres művei szerepeltek. Így volt ez 90. születésnapja előtt is, amikor több ritkán hallott kamaraműve szólalt meg a debreceni intézmény művésztanárai előadásában.

Szesztay Zsolt halála után Ordasi Péter vezetése alatt kelt új életre a Bárdos Leánykar. Szőnyi tanárnő a karnagynak ajánlotta 2015 januárjában komponált kórusművét, az *Öröklét* címűt, melynek bemutatója a 2015. évi Bárdos Szimpóziumon volt Ordasi Péter két kórusa, a szegedi Bartók Kórus és a debreceni Bárdos Leánykar közös előadásában.

Összefoglalóm zárásaként, s egyben Szőnyi Erzsébet iránt érzett hálás szeretetünk kifejezéseként álljon itt a feldolgozott gyönyörű vers.

Szőnyi Erzsébet, Ittzés Mihály és az előadó Sárosi Dániel

Weöres Sándor: Öröklét

A föld, hol az élet terem,
a mindent nyelő sírverem,
a síkság, hegy, tenger, folyó:
öröknek látszik és múló.

Világűr és mennyboltozat,
sok forgó égi kapcsolat,
a milliárdnyi tűzgolyó:
öröknek látszik és múló.

Mit eltemet a feledés,
egy gyík-kúszás, egy szárnyverés,
egy rezdület, mely elpörög:
múlónak látszik és örök.

Mert ami egyszer végbement,
azon nem másít semmi rend,
se Isten, se az ördögök:
múlónak látszik és örök.

S. Szabó Márta, a MKT elnökségi tagja

XX. Magyar Karvezető Konferencia a KÓTA és a Zeneakadémia szervezésében

Tradíciók mai szemmel - Bárdos 125, Szőnyi 100

Bárdos Lajos születésének 125. és Szőnyi Erzsébet születésének 100. évfordulójára emlékezve

2024. április 20. szombat, Zeneakadémia, Kupolaterem

PROGRAM

10:00 - 10:15 **Mindszenty Zsuzsánna** köszöntője
10:15 - 10:45 **Tardy László és Szarka Tamás** beszélgetése - *Bárdos Lajos, az egyházzenész*
10:45 - 11:15 **Fehér Anikó** - *Klasszikus zenétől a népzenéig - A népzene értelmezése Bárdos Lajos zenei írásaiban*

/ szünet /

11:30 - 12:00 **Vinczeffy Adrienne** - *"Tavaszi körtánc"- műismertetés és műhelymunka Daróci Bárdos Tamás műveivel*
12:00 - 12:30 **Fógel-Veres Anett** - *Szőnyi Erzsébet művei az amatőr kórusok repertoárján - műhelymunka a Salve Regina és az Ima alkonyi harangszóra c. művekkel*

/ ebédszünet /

14:00 - 14:10 **Szőnyi Erzsébet - portréfilm előzetes**
14:10 - 14:40 **Hartyányi Judit** - *Szőnyi Erzsébet és a Kodály-koncepció a világban*
14:40 - 15:10 **Kabdebó Sándor** - *műhelymunka Bárdos Lajos: Hajnali dal c. művével*
15:10 - 15:40 **Kocsis-Holper Zoltán** beszélget **Végh Mónikával és Balogh Mátéval** - *Évfordulós zeneszerzőink mai szemmel*

/ szünet /

16:00 - 16:30 **Igaliné Büttner Hedvig** - *műhelymunka Szőnyi Erzsébet: 33 könnyű kórus és Szőnyi Erzsébet-Petőfi Sándor: A tintásüveg c. művekkel*
16:30 - 16:45 Közös éneklés **Kollár Éva** vezetésével: *Szőnyi Erzsébet: Virágfüzér*
16:45 - 17:00 **Kocsis-Holper Zoltán** elnök zárszava

18:00 - **zárókoncert a Régi Zeneakadémia Kamaratermében**
(1064 Budapest, Andrássy út 67.) a Bárdos Társaság szervezésében

A rendezvény ideje alatt az EMB Zeneműkiadó kottavásárlási lehetőséget biztosít a Kupolaterem előterében!

A XX. Magyar Karvezető Konferencia a KÓTA és a Zeneakadémia szervezésében Tradíciók mai szemmel címmel április 20-án emlékezett Bárdos Lajos születésének 125. és Szőnyi Erzsébet születésének 100. évfordulójára a Zeneakadémia Kupolatermében. Az egész napos konferencia igyekezett a két zeneszerző munkásságának legjellemzőbb területeit megmutatni. A közös éneklésekkel, a készülő Szőnyi porté film előzetesével is szinesített program méltán aratott sikert a szép számmal megjelent szakmai közönség körében.

Szőnyi Erzsébet és a Kodály-koncepció a világban

Szőnyi Erzsébet tanárnő a Középiskolai Énektanár- és Karvezetőképző tanszék vezetője volt 1960 és 1981 között. Az első Karvezető Konferencia fővédnöki tisztére *Kollár fíva* akkori tanszékvezető és KÓTA-elnök kérte fel 2002-ben.

Hartyányi Judit

Most, a XX. Karvezető Konferencián Szőnyi Erzsébet születésének 100. évfordulóján emlékezünk Kodály Zoltán szellemi örökösére, aki öt világrészt bejárt, előadásaival, több hetes kurzusaival Kodály zenei nevelési rendszerének minél szélesebb körben való elméleti és gyakorlati megismertetéséért dolgozott. A Kodály-módszer nemzetközi szaktekintélye volt ő, a zene nagykövete, ahogy *Jerry Jaccard Dallamok és disszonanciák* című könyvének alcíme nevezi, sőt ahogy évtizedekkel előbb *Dr. Alexander Ringer* professzor, amerikai zenetudós, az *Illinois Egyetem* tanszékvezetője mondta: *„Ő Kodály hiteles nagykövete.”*

A nagyra becsült és szeretett tanárnőt nemcsak itthon vette körül őszinte tisztelet, hanem mint Kodály Zoltán nevelési koncepciójának/filozófiájának világszerte elismert hirdetőjét rendszeresen megkeresték, köszöntötték a világ minden részéből személyesen és írásban volt tanítványai, 2019-ben bekövetkezett haláláig. Itt és most megemlékezésünk a felejthetetlen Tanár gazdag életpályájának, különösen külföldön elért eredményeinek felidézésére hívja a jelenlevőket. A sikeres, számos műfajban alkotó zeneszerzőről készült könyvek sorát életének utolsó szakaszában köszöntő, majd emlékező kötetek egészítették ki, amelyekben egykori tanítványok írásai jelentek meg a Tanárhoz, a Tanárról, aki egy életen át tekintette mesterének Kodály Zoltánt. Mestere halála után pedig egyedül rá hárult a nagy feladat, hogy külföldön is folytassa azt a munkát, amelyet Kodály mellett évtizedeken át igen eredményesen végzett.

Rövid fejezetekben szeretném összefoglalni a külföldi konferenciák, előadások, majd egyre gyarapodó bemutató tanítások, kurzusok történetét. Térjünk vissza gondolatban a család és az iskola életet meghatározó szerepéhez!

Az idegen nyelvek ismerete és a zongora tudás nélkülözhetetlen volt már a sejthetően nagyívű pálya kezdetén. A zenei tehetségét kapta, érdeklődését, mint ahogy a nyelvek ismeretét is otthonról hozta, ahogy ő mondta: „vegyes származású, sokszínűség-jellemezte családjából." A szülői ház gazdag munícióval látta el, de nem kisebb a Szilágyi Erzsébet Gimnázium énektanárának egész életre szóló hatása sem. *Sztojanovits Adrienne* tanítási módszerében főszerepet kaptak a népdalok. A gimnázium híres kórusa számára komponálta Kodály Zoltán a *Pünkösdölőt*, bemutatása után minden iskolai hangversenyre hivatalos volt a komponista. Ezeken a hangversenyeken a zeneszerző fültanúja volt egy tehetséges tanuló, Szőnyi Erzsébet zongorajátékának, aki 15 éves korában előadta Liszt: *Velence és Nápoly* című ciklusból a *Gondoladalt*. Máskor saját énekét vagy a kórust kísérte, de átélt népdaléneklésére is felfigyelt a zeneszerző.

A népzene iránti szeretet, szoros kötődés a gimnáziumi tanulmányok után a Zeneakadémián, a Középiskolai énektanár- és karvezetőképző tanszakon 1942-től *Bárdos Lajos* tanár úr tudása és lelkes tanítása révén gazdagodott. Szőnyi Erzsébet ismereteivel kitűnt Kodály népzene óráin, hiszen mások – hangszeres hallgatók – szinte semmit nem tudtak népzenénkről. A fiatal zeneakadémistát tudása és kiváló emberi tulajdonságai miatt a vidékre utazott Kodály maga helyett választotta az 1945/46-os tanévben a népzene tárgy tanítására. A Mester hazatérve vizsgáztatta a növendékeket és elégedett volt a 21 éves tanárnő munkájával.

Pedagógiai pályája a zeneszerzés tanulmányokkal egyidőben, 1943-ban elkezdődött: tanított a Szilágyiban és a VIII. kerületi Jázmin utcai fiú polgáriban. A tanításban elért sikerek után Kodály megelégedését az 1947-ben pályázaton nyert zeneszerzői siker váltotta ki. Ekkor indult zeneszerzői szakmai kapcsolatuk.

A következő fokozat a Párizsban kezdett külföldi tapasztalatgyűjtés, amely további tanulást és koncertezést jelentett.

1947/48-as tanévben franciaországi ösztöndíjjal eltöltött egy év alatt kapcsolatba kerülhetett az akkori francia zenei élet jelentős személyiségeivel. Ebben Kodály ajánló levelei segítették, tanácsára *Nadia Boulanger* óráit egész évben látogatta. Bár zeneszerzés szakra jelentkezett, Kodálytól további buzdítást kapott a szolfézs tanításának tanulmányozására. Tanárokat és iskolákat látogatott, megfigyeléseket gyűjtött. Zeneszerzést *Tony Aubin*nél tanult, akinek néhány műve bemutatóját is köszönhette. *Olivier Messiaen* pedagógiai munkáját nagyra értékelte, mint esztétika és analízis előadásainak rendszeres hallgatója. Hazatér-

ve Párizsból újabb munkaterületen folytatta tanári munkáját. Kodály kívánsága szerint feladata az lett, hogy kipróbáljon minden lehetőséget, gyakorlatokat, feladatokat, amelyeket később írásba kellett foglalnia. Így született *A zenei írás-olvasás módszertana* című könyv 1953-ban. Szőnyi Erzsébet így emlékezett a könyv megírására: „Az inspiráció Kodálytól jött, aminek nem lehetet ellenállni. Nem volt kérdés: előre menni és csinálni, amit kell." Ma is nagyon érdekes és tanulságos Kodály előszavát elolvasni.

> „Szőnyi Erzsébet könyve a legjobb utat mutatja, és minden eszközt megad a gyermek szerencsés zenei fejlődésére. […] De ez csak tanítási vázlat – élettel megtölteni a tanító dolga. […] A jó zenészt a zenei élmények és azok emlékeinek gazdagsága teszi."

Szőnyi Erzsébet első külföldi útjai, leszámítva a párizsi tanulmányokat, a zeneszerzőnek szóló meghívások voltak. 1956-ban az NDK-ba, *II. Divertimento* című művének hangversenytermi előadásaira kapott meghívást. 1960-ban pedig a Magyar Zeneművészek Szövetségének kiküldetése szintén a zeneszerző Szőnyinek szólt Romániába, a magyar és román szövetség zeneszerzőcseréje keretében. Emellett alkalma nyílt konzervatóriumi szolfézs és zeneelmélet órák látogatására, kollégákkal való szakmai megbeszélésekre.

A Zeneakadémia tanszékvezető egyetemi tanára 1960-tól új nemzetközi feladatok sorozatában érte el külföldi tanári működésének csúcspontját.

Kodállyal újabb területen működhetett együtt, amikor a *Zenei Nevelés Nemzetközi Társasága (International Society for Music Education*, angol rövidítése: ISME) munkájába bekapcsolódott. A magyar zenei nevelés nemzetközi szintre lépéséhez feltétlenül kellett ez a kapcsolat. (Az ISME első konferenciája 1936-ban Prágában volt Kókai Rezső részvételével, majd 1958-ban Ádám Jenő az ISME nemzetközi igazgatósági tagja volt.)

A zenepedagógus Szőnyi tanárnő nemzetközi pályafutása az 1961-ben a bécsi ISME konferenciára való meghívással és előadással kezdődött.

A továbbiakban idézzünk fel éveket, országokat, városokat, konferenciákat.

1962: Moszkvába, Tbiliszibe, Leningrádba utazott. Előadást tartott a Zeneszerző Szövetségben, aztán a moszkvai Konzervatóriumban a zeneakadémiai tanárképzésről, majd órát látogatott *Fjodor Müller* szol-

fézsóráján. Az óra menete nagyon hasonlított a zeneakadémiaihoz. Megbeszélték, hogy egymás szolfézs könyveit használják tanításuk során. (Müller diktálási gyakorlatait Budapesten, Szőnyi Erzsébet váltott kulcsú lapról olvasás gyakorlatait Moszkvában használták.)

1963-ban szovjet össz-szövetségi zenepedagógiai konferencia résztvevője volt Szőnyi Erzsébet. A tanárnő előadásának címe: *Hallásképzés Magyarországon*. Ott ismerkedett meg *Aron Osztrovszkij* professzorral, aki előadásában kifejtette, hogy a hallásképzés alapja csakis az ének lehet. Megegyeztek abban is, hogy a gyerekek mindenekelőtt népdalokat énekeljenek. Az ének és a karének felbecsülhetetlen nevelő hatása, azok fontossága jelentette a két professzor barátságának kezdetét, amelyet későbbi találkozások, hasonló szakmai gondolatok cseréje követett.

A következő úticél 1963-ban a tokiói, a zenei nevelésről folyó nemzetközi UNESCO konferencia volt. ISME vendégeként Japánba szólt a meghívás. A konferencia alaptémája: *Kelet és Nyugat a zene világában és a zenei nevelésben*. A tokiói találkozó fontos eseménye volt, hogy Szőnyi Erzsébet a résztvevők számára átnyújtsa a meghívást az 1964-ben sorra kerülő budapesti ISME konferenciára.

1964-ben a budapesti nemzetközi esemény hihetetlen diadal volt. A Kodály-koncepció igazi kapunyitása a világra. Kodály ott volt, előadást tartott, hozzászólt. A delegátusok áhítattal hallgatták a módszer névadóját. Ez a konferencia végképp eldöntötte Kodály elsőségét a nemzetközi zenei nevelés terén. Díszelnökké választották. Ő volt az egyetlen nemzetközi rangú zeneszerző, egy személyben tudós, nyelvész, filológus. A kiváló tanár Szőnyi Erzsébet, majdani utód, aki ismerte az országban folyó zenei oktatást, a legjobb ének-zenei általános iskolák együtteseit, kórusait, néptáncosait hívta meg, hogy a kodályi elvek szerint megszerzett tudásukat a konferencia résztvevőinek bemutassák.

Az ének-zenei általános iskolák is a budapesti konferencia után terjedtek el a világban. Legelőször az észtek követték a magyarokat. Még ebben az évben – akkor még – a Szovjetunió egyik köztársaságában, Észtországban, Tallinnban *Heino Kaljuste* bevezette magyarországi tapasztalatai alapján a Kodály-módszert. Magyar iskolai tankönyvek észt nyelven, észt népdalanyaggal jelentek meg. Pár év múlva Leningrádba is eljutott az észt kezdeményezés híre, a Komi köztársaságban *Pavel Filipovics Weisz* foglalkozott a magyar énektanítási rendszerrel, kandidátusi disszertációt írt a relatív szolmizációról magyar és észt példákra hivatkozva.

1965. A celjei *Ifjúsági fínekkari Fesztivál*ra Kodály Zoltán javaslatára Szőnyi Erzsébetet hívták meg. A fesztivál témája *Az ifjúsági kórus szerepe és jelentősége a zenei nevelés egészében*. A ljubljanai zeneakadémia tanárával, *Dragotin Cvetkoval* való találkozás a sok esetben hasonló zenepedagógiai elveik miatt lényeges eszmecserét jelentett.

A másik meghívás ebben az évben Bonnba szólította a tanárnőt, zenetanárok országos találkozójára, konferenciájára. Bonnban kapta Szőnyi Erzsébet először a meghívást a tengeren túlra, az Egyesült Államokba, Michigan, Oregon és Kalifornia államokba előadókörútra.

Az 1966-os ISME konferenciára Interlockenbe Kodály Zoltán is hivatalos volt. Kodály Zoltán személye, tudásának vonzereje hosszútávú magyar-amerikai kapcsolatok kiépítésének kezdetét jelentette. A résztvevők között olyan személyek foglaltak helyet, akik többször jöttek hazánkba – akár egy-két évre is –, hogy folytassák az amerikai előadásokon hallottak megtapasztalását a gyakorlatban. *Betsy Moll, Denise Bacon, Sr. Mary Alice Hein, Mary Helene Richards,* akiknek lelkes emlékezéseit olvashatjuk könyveikben vagy róluk és budapesti zeneakadémiai élményeikről szóló cikkekben. Az 1966-os évben meg kell említeni a *Lipcsei Bach-fesztiválon* és a *Berlini Humboldt Egyetemen* tartott előadásokat, mert bár eddig az ISME konferenciák játszották a fő szerepet Szőnyi Erzsébet és Kodály Zoltán zenei nevelési koncepcióját terjesztő előadások és kurzusok által, a tanárnő Európában és itthon is folytatta egyre újabb lehetőségeket teremtő tanítását nyári fakultásokon.

1967-ben – bár ez nem ISME-év volt – meg kell említeni a montreáli világkiállításon két hétig tartó bemutató szolfézs órák sorozatát, amely a zeneakadémista tanítványok 15 fős csoportjának és a kanadai hallgatóknak is felejthetetlen élményt adott. Itthon ebben az évben nyílt meg a Dunakanyar Művészeti Nyári egyetem – külföldiek számára szervezett továbbképző tanfolyam –, megsokszorozva a külföldi hallgatók számát. Ebben az évben jöttek az első külföldi, amerikai és kanadai csoportok a Zeneakadémiára.

1968 ISME – Dijon. A népes magyar delegáció tagja *Szabó Miklós* vezetésével a győri Zenei Szakközépiskola és Tanárképző 47 tagú kórusa volt, és Szőnyi Erzsébet, az ISME igazgatóságának tagja, akinek Kodály emlékére komponált *Sirató*-ja a győri kórus Kodály emlékhangversenyének első száma volt. Itthon megnyílt a győri *I. Zenei Nevelési Konferencia* tanárok továbbképzésére, ahova 3 év után Szőnyi tanárnő külföldi vendégelőadókat is hívott. Győr városa kiváló tapasztalatcserére, találkozóhelyre adott lehetőséget.

1970 ISME – Moszkva. 8 magyar küldött között volt *Sárai Tibor* és *Sugár Rezső*. *Andor Ilona* leánykarának gyönyörű hangzása és mély muzikalitása elragadta a konferencia résztvevőit.

1972 ISME – Tunisz. Így lett Afrika az ötödik kontinens, ahol a Tanárnő részt vett, és egyedüli magyar küldött volt. A szónak csupán földrajzi értelmében volt Tunisz a konferencia helyszíne…

Az utolsó, de a további évtizedek tekintetében igen fontos fejezet az *I. Nemzetközi Kodály Szimpózium* oaklandi megrendezése, és a *Nemzetközi Kodály Társaság* létrejötte.

Térjünk vissza röviden az 1966-os amerikai ISME konferencia jeles résztvevőihez. A fenti névsorban szereplő *Sr. Mary Alice Hein*, egy zenetanár apáca megalapította Kaliforniában, az oaklandi *Holy Names College*-ban a Kodály Program nevű tanárképző intézetet Kodály zenei nevelési elképzelései szerint. A program felépítésében és kiteljesítésében Szőnyi tanárnőnek meghatározó szerepe volt. Kettejük mély szakmai kapcsolata, elhivatottsága vezetett az I. Nemzetközi Kodály Szimpózium létrejöttéhez 1973-ban. Öt kontinens 16 országából 43 delegátus vett részt a tanácskozáson, akik közül 23-an a megelőző öt évben hazánkban tanultak. A rendezvény 6 napos programját magas színvonalú hangversenyek egészítettél ki, amelyeket 250–300 főnyi hallgatóság élvezhetett. A San Francisco-i szimfonikusok a *Háry szvit*et, Bartók *Magyar képek* című művét adták elő. A *Budavári Te Deum* előadásában a zenekarhoz a Dél-Karolinai Egyetem *Darázs Árpád* vezette énekkara csatlakozott. A hivatalos magyar delegáció tagjai Szőnyi Erzsébet harcostársai voltak itthon és az amerikai kontinensen. Az Egyesült Államok keleti partján *Denise Bacon* ugyanabban az időben, 1968-ban alapította az ő intézményét, a KMTI-t, a *Kodály Zenei Továbbképző Intézet*et, majd a *Kodály Center of America*, Wellesley-i Kodály Intézetet.

Oaklandben fogalmazódott meg egy nemzetközi társaság létrejöttének terve. 1975-ben, Kecskeméten a *II. Nemzetközi Kodály Szimpózium*on alakult meg a *Nemzetközi Kodály Társaság,* az International Kodály Society, a mindennapi használatban IKS. Első elnöke az ausztrál *Deana Hoerman,* ügyvezető titkára *dr. Eősze László* volt 20 éven keresztül.

A *British Kodály Academy* is az IKS népes családjába tartozik, amely *Vajda Cecília* vezetésével 1981-ben jött létre. Szőnyi tanárnő volt zeneakadémiai növendékeivel együtt taníthatott az első nyári szemináriumokon.

Gilbert De Greeve, az antwerpeni *Állami Zeneakadémia* volt igazgatója, professzor emeritusa három cikluson át elnökként szolgálta Kodály Zoltán koncepciójának külföldi alkalmazását. Szőnyi Erzsébettel szoros szakmai

Fehér Anikó

kapcsolatot ápolt, segítségével harcolt, hogy megreformálja a belgiumi felsőfokú szolfézsoktatást. 2006-ban ő kísérte el a Tanárnőt a pittsburghi *Duquesne Egyetem*re, ahol díszdoktori címmel tüntették ki. Ez a kitüntetés *Betsy Moll* – egyike az első amerikai tanítványoknak, és azóta az egyetem nyugalmazott tanárának - kezdeményezésére vált valóra.

Az IKS jelenlegi elnöke *dr. Jerry Jaccard,* a Utah állambeli Provo *Brigham Young Egyetem*ének volt tanszékvezetője – hálás egykori Szőnyi tanítvány – angol nyelven írta meg visszaemlékezésekkel teli könyvét Szőnyi Erzsébet gazdag, színes életéről. Magyar fordításban is kiadták 2016-*ban Dallamok és disszonanciák – A zene nagykövete Szőnyi Erzsébet* címmel.

2018. december 16-án a nemzetközi társaság által alapított *Prix D'Honneur* díjat vehette át a világon először évtizedeken át fáradhatatlanul végzett, sok sikert hozó, áldozatos munkájának elismeréséül *dr. Nemes László Norbert*től, a Társaság alelnökétől.

2019-ben a Nemzetközi Kodály Társaság 24. szimpóziumát a malajziai Kuala Lumpurban tartották. *Susanna Saw* karnagy, a szimpózium szervezője rövid video-köszöntőre kérte az első nemzetközi szimpózium tervezőjét, megvalósítóját és elnökét. Ez volt az utolsó üdvözlet messzi földre…

Legyen az emlékezésé egy rövid bekezdés. 2020-ban jelent meg *dr. Márkusné Natter-Nád Klára* a volt tanítvány, kolléga és barát érzelemgazdag emlékkönyve a Tanárnőről, Zeneszerzőről és a zene Nagyasszonyáról.

A külföldi hallgatók tanulmányainak székhelye, a *Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézete*, Kodály Zoltán halála után 50 évvel kiadott egy szép visszaemlékezés gyűjteményt. Ebben külföldi zenepedagógusok vallanak arról, hogyan formálta át gondolkodásukat, majd hazájukba térve munkájukat a kodályi elvekkel való megismerkedés, szeretettel emlékezve Szőnyi Erzsébet szakmai és emberi tanítására.

Záró mondatként hadd idézzem a *Hiszek a zene erejében* című könyvből az utolsó mondatokat:

> „Úgy érzem, mindent, amit zeneszerzőként, teoretikusként és tanárként – előbb Kodály mellett, majd érte – megtehettem, azt megtettem a nemzet, a fölnövekvő generációk szolgálatában."

Hartyányi Judit, zenepedagógus, karnagy

Irodalom:
Szőnyi Erzsébet: *Öt kontinensen a zene szolgálatában* (Gondolat Kiadó Budapest, 1979)
Kodály Zoltán zenei nevelési eszméi (Tankönyvkiadó Budapest, 1984)
Kodály's Principle in Practice (Corvina Kiadó Budapest, 1990)
Pintér Csilla Mária: *Szőnyi Erzsébet* (Magyar zeneszerzők 24. Mágus Kiadó Budapest, 2003)
Mezei Károly: *Hiszek a zene erejében – beszélgetések* (Kairosz Kiadó Budapest, 2010)
Jerry L. Jaccard: *Dallamok és disszonanciák* (Nap Kiadó Budapest, 2016)
dr. Márkusné Natter-Nád Klára: *Szőnyi Erzsébet emlékére* (Magyar Kodály Társaság és KÓTA
Budapest, 2020)
Sr. Mary Alice Hein: *The Legacy of Zoltán Kodály* (IKS Budapest, 1992)
Denise Bacon: *Hold Fast to Dreams* (Kodály Center of America, Wellesley, Massachusetts, 1993)
Így láttuk Kodályt – szerkesztette Bónis Ferenc (Zeneműkiadó Budapest, 1979)

Elhangzott a Magyar Karvezető Konferencián 2024. április 20-án, a Zeneakadémián.

Ünnepi hangverseny Szőnyi Erzsébet és Daróci Bárdos Tamás emlékére

Ünnepi hangversenyt rendezett a *Bárdos Lajos Társaság* 2024. április 20-án 18 órától a Régi Zeneakadémia Kamaratermében *Szőnyi Erzsébet* születésének 100. és *Daróci Bárdos Tamás* halálának 5. évfordulója alkalmából. A koncert műsorának összeállítója *Nagy Márta* Artisjus- és KÓTA-díjas zongoraművész volt. Közreműködött *Sebestyén Márta* Liszt Ferenc-, Kossuth-és Unesco-díjas énekművész, az MMA rendes tagja, *Ludmány Györgyi* hegedűművész, *Ács Dominika* fuvolaművész, valamint *Papp Viktor* énekes.

A *Weiner Leó Katolikus Zeneiskola és Zeneművészeti Szakgimnázium* tanulói közül *Czvikovszky Miklós* zongorán, *Tallér Jolán* pedig furulyán játszott nagyon tehetségesen. Nagy Márta zongoraművész a hangverseny főszereplője volt, hiszen szóló zongoristaként, kamarapartnerként és zongorakísérőként is ihletett megszólaltatója volt mindkét zeneszerző műveinek. A gazdag műsorban három kórust is hallhattunk: a Törökbálinti *Cantabile Vegyeskar Vékey Marianna* vezényletével, a *Weiner Leó Katolikus Zeneiskola, AMI és Zeneművészeti Szakgimnázium Gyermekkara Hajsrekker Krisztina, Vegyeskara* pedig *Balassa Ildikó* karnagy vezetésével énekelt. Ez utóbbi kórus különösen nagy sikert aratott ragyogó hangzásával, lelkes, tüzes és átélt éneklésével.

A hangversenyt megtisztelte jelenlétével *Brücknerné Bárdos Ágota, Márkusné Natter-Nád Klára, Bárdos Tamásné Molnár Katalin, dr. Brückner Huba*, Szőnyi Erzsébet unokája *Gémes Alma*, valamint *Kocsis–Holper Zoltán*, a KÓTA elnöke, *B. Horváth Andrea*, a Magyar Kodály Társaság társelnöke. A zsúfolásig megtelt hangversenyteremben öröm volt találkozni *Rozgonyi fíva, Sebestyénné Farkas Ilona, dr. Kollár fíva* nagy tekintélyű karnagyainkkal is.

Sokan jöttek át a *Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége* – KÓTA által rendezett aznapi, *XX. Magyar Karvezető Konferenciá*ról is. A jubileumi Magyar Karvezető Konferencia – amelyet Kollár Éva hozott létre –, és a Bárdos Társaság hangversenye ikertestvérként egészítette ki egymást, hiszen más-más módon, de egyező szándékkal tisztelgett Szőnyi Erzsébet és Daróci Bárdos Tamás, valamint Bárdos Lajos művészete előtt.

Hraschek Katalin, zenepedagógus, karnagy

Szeretettel meghívjuk Önt és kedves ismerőseit az
Akadémiai Szalon rendezvényére

SZŐNYI ERZSÉBET 100

EMLÉKEST AZ ÉVFORDULÓN

Közreműködik:

Berényi Zsuzsa – hegedű, **Oláh Miklós** – cselló,
Feleki László – zongora
(a törökbálinti Szőnyi Erzsébet Alapfokú Művészeti Iskola tanárai)
Kollár Éva Liszt-díjas karnagy, az MMA rendes tagja és
Hraschek Katalin zenepedagógus, karnagy

ÁPRILIS

SZERDA **24** **17.30**

Helyszín: 1034 Budapest, Makovecz Imre utca 25.
(8-as kapucsengő)

Szőnyi Erzsébet gyermekoperája az Eiffel Műhelyházban

A Magyar Állami Operaház *Szőnyi Erzsébet* születésének 100. évfordulója körüli napokban, 2024 áprilisában négy alkalommal is műsorára tűzte a zeneszerző kisoperáját, *A makrancos királylány*t. A gyermekszereplőkkel, gyermekeknek szóló előadás az Eiffel Műhelyház Bánffy Miklós termében került előadásra, a gyermekközönség számára megfelelő szombat-vasárnapi időpontokban.

Amint azt az Operaház műsorlapján olvashatjuk:

> „Szőnyi Erzsébet a rá jellemző hatalmas mesterségbeli tudással varázsolja elénk a mese világát, bravúrosan keveri a reneszánsz udvari muzsikáját idéző zenei fordulatokat a magyar népi dallamvilággal.
> A makrancos királylány premierjére 1955-ben került sor. A darab népszerűségét nemcsak a hazai, hanem külföldi bemutatók sora is igazolja. Különlegessége a műnek, hogy a szerző minden szerepet, így a felnőtt figurákét is, gyermekekkel énekeltet. A rendező ezt a gondolatot továbbvíve választotta meg munkatársait: mind a koreográfus, mind az előadás díszletének oroszlánrészét képező háttérvetítés alkotója is a Magyar Állami Operaház Gyermekkarának tagja. A zenekarban is a gyermekkórus egykori tagjai, illetve az aktív kóristák, egyébként operaházi zenekari művész szülei játszanak. Az előadás karmestere a Gyermekkar karigazgatója, *Hajzer Nikolett*."

A *Kovács Edit* szövegkönyve alapján készült operát *Aczél András* rendezte, a koreográfus *Kozlova Polina*, háttérképek: *Molokova Amelia*, zenei munkatársak*: Breinich Beáta* és *Foskolos Edina.*

A mű kottaanyagát a Szőnyi Erzsébet hagyatékát őrző kecskeméti Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézet Könyvtára és vezetője, *Csányiné Koós Ildikó* bocsátotta rendelkezésre.

A gyermekoperát a következő évadban is műsorán tartja az intézmény.

A szerk.

EIFFEL
EIFFEL MŰHELYHÁZ
EIFFEL ART STUDIOS
SZŐNYI ERZSÉBET
A MAKRANCOS KIRÁLYLÁNY
OPERA
MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA
GYERMEKKAR
OPERA GYERMEKKAR
HUNGARIAN STATE OPERA CHILDREN'S CHORUS

Az Operaház Gyermekkara - Finale

Királylány: Bakos Kinga és a Pillangók

Fotó: Ligeti Edina

Inspiráló elődeink: Szőnyi Erzsébet és Bárdos Lajos

Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei együttesek Szövetsége – KÓTA
XXX. Éneklő Ifjúság Szakmai Napok és Koncertek
a Szőnyi Erzsébet Alapfokú Művészeti Iskolával együttműködésben,
Törökbálinton, 2024. május 24–25-én.
2045 Törökbálint, Dózsa György u. 15.
(A Zimándy Ignác Általános Iskola épülete.)

Helyi szervező: Károly Ágnes intézményvezető helyettes
A Szakmai Napok művészeti vezetője: Hraschek Katalin, a KÓTA
Ifjúsági Énekkari és Zenepedagógiai Szakbizottságának vezetője

2024. május 24. péntek 16 óra: Éneklő Ifjúság Kórushangverseny
Szőnyi Erzsébet Alapfokú Művészeti Iskola Díszterme
A rendezvényt megnyitja: Filkey Péter intézményvezető
Fellépő kórusok:
Törökbálinti Bálint Márton Ált. Isk. és Gimn. Gyermekkara – Karnagy: Bereczky Anikó, Szőnyi Erzsébet AMI Kamara kórusa – Karnagy: Tóthné Pfeffer Lilla és Flór Noémi, Érdi Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskola Nagykórusa – Karnagy: Rápli Györgyi, Budaörsi Leopold Mozart Zeneiskola Bodzavirág Kórusa – Karnagy: Szekér Bernadett, Lukin László AMI Érd – Lukin Leánykar – Karnagy: Haász Csilla és Molnár-Farkas Magdolna

Május 24. péntek 19 óra: Karnagyi Klub
90 éves az Éneklő Ifjúság - dr. Mindszenty Zsuzsánna Liszt-díjas karnagy, a KÓTA társelnökének előadása

Május 25. szombat 9:00 – 13:30-ig, egy szünettel:
A zeneiskola bemutatása – Filkey Péter intézményvezető ;
Szolfézs bemutató óra Molnárné Szombatfalvy Csilla;
Interaktív előadás: *Zenei készségfejlesztés a szolfézs órán* – Szigetiné Horváth Zsuzsanna szolfézstanár, mesterpedagógus;
Szakmai elemző beszélgetés a látott óráról; az előadásban felvetett gondolatok kapcsán, valamint a szolfézstanítás és az énektanítás összefüggéseiről.

14:00 – 15:30: Szőnyi – szubjektív
Egy kis életrajz. Ki is volt ő? Hraschek Katalin
Esztergomi Nyári Egyetem – Rápli Györgyi összeállítása
Műajánló és közös éneklés Szőnyi Erzsébet kórusműveiből – Igaliné Büttner Hedvig

15:45 – 17:15: Bárdos Lajos – közelképek
Életműve – Hraschek Katalin
Személyes emlékek, találkozások – Bárdos Ágota; Nagy Ernő
Műajánló és közös éneklés Bárdos Lajos kórusműveiből – Réger Monika

18:00: Ünnepi Hangverseny
Helyszín: Munkácsy Mihály Művelődési Ház (2045 Törökbálint Munkácsy M. u. 83.)
A rendezvényt köszönti: Elek Sándor polgármester
Fellépők: Vendégkórus, Horváth István és Geiger Lajos, a Magyar Állami Operaház magánénekesei, Zongorán kísér: Vékey Marianna, Törökbálinti Kamarakórus – Karnagy: Boros Tibor, Törökbálinti Cantabile Vegyeskar – Karnagy: Vékey Marianna

BÁRDOS 125
Szimpózium és Dél-dunántúli Kórustalálkozó

Barcsi Móricz Zsigmond Művelődési Központ, 2024. március 23.

Szép számú hallgatóság előtt nyitotta meg *Kertész Attila,* a Barcsi Bárdos Lajos Vegyeskar vezetője a Bárdos Szimpóziumot, és megemlékezett *Bárdos Lajos*ról születésének 125. évfordulója alkalmából. *Szőnyi Erzsébet*et 100. születési évfordulója apropóján, *Daróci Bárdos Tamás*t pedig halálának 5. évfordulóján méltatta a karnagy. A szimpózium másik előadója *dr. Körtesi András* KÓTA-díjas zongoraművész, a PTE Művészeti Kar tanára volt, aki Bárdos Lajos tudományos munkásságát mutatta be, kiemelve prozódiai kutatásait és gyakorlati tanácsait a kóruséneklés területén. Az előadásokat délután kórustalálkozó, koncert követte.

Kertész Attila

17 órakor telt házas nézőtér várta a kórustalálkozó kezdetét a művelődési ház dísztermében. Ez Barcson természetes dolog, a közönség rendkívül érdeklődő és lelkes tapssal értékeli a művészi produkciókat, támogatja a Bárdos Kórus rendezvényeit. A hangversenyt *Veszner Ádámné* a Móricz Zsigmond Művelődési Ház igazgatónője nyitotta meg. Megköszönte a Nemzeti Kulturális Alap támogatását, ezután kitűnő konferálással vezette le az ünnepi koncertet.

Koós Csaba polgármester úr szeretettel üdvözölte a csurgói, pécsi és barcsi énekeseket, jelezve, hogy a város mindig támogatja a kulturális rendezvényeket és jó érzés számára, hogy a Bárdos Kórus méltó tisztelettel emlékezik névadója 125. születési évfordulójára. Ezután a ház igazgatónője felolvasta a Magyar Bárdos Társaság főtitkárasszonyának, *Márkusné Natter-Nád Klárá*nak köszöntő levelét. Idézet a levélből:

„A kórusélet több évtizedes múltra tekint vissza Barcson. Örömmel tudtuk meg, hogy 1991-ben az együttes felvette Bárdos Lajos nevét, és később Társaságunk tagjai közé fogadta, amelyet a Társaság 35. jubileumi hangversenyén a Régi Zeneakadémián Díszoklevéllel megerősítettünk. A Bárdos Lajos Társaság vezetősége nevében nagy tisztelettel és szeretettel köszöntöm a mai tudományos szimpóziummal egybekötött, magas színvonalú hangversenyen a Barcsi Bárdos Lajos vegyeskart, Kertész Attila Liszt-díjas karnagyot, a kórus elnökét dr. Pintér Veronikát és Tóth Krisztina művésztanárt, a Vikár Béla Művészeti Iskola igazgatónőjét, az együttes titkárát, valamint a kórus segítő munkatársait és valamennyi tagját. Tisztelettel köszöntöm Barcs város vezetőit, akik támogatásukkal segítik a magyar zenei élet és kultúra fejlődését, kiteljesedését

Az emelkedett gondolatokat a közel száz énekes lelkes dalolása követte, megszólalt Bárdos Lajos híres kánonja az *Istené az áldás* Erdélyi József szövegére, melyet Benedek Elek *Tavaszi ének* c. verse követett *Babos László* előadásában.

Bárdos gyűjtéséből válogatott népdalcsokrot szólaltatott meg a *Pécsi Bartók Béla Leánykar* népzenei csoportja *dr. Rózsa Bernadett* tanárnő vezetésével

A *Barcsi Bárdos Lajos Vegyeskar Kertész Attila* vezényletével a közelgő húsvét ünnepére kívánta ráhangolni a közönséget M.-A. Charpentier *Te Deum* és Kodály Zoltán *Stabat Mater* című műveinek mélyen átélt előadásával. Hangulatos Bárdos művek, népdalfeldolgozások következtek (*Két népdalkórus, Tábortűznél, Táncol a rózsám*), majd a nőikar előadásában a *Gerlice.* Az utóbbi két mű megszólaltatását nagy vastapssal jutalmazta a közönség. Az együttes megemlékezett *Daróci Bárdos Tamás* halálának 5. évfordulójáról, a szerzőnek azzal a művével, melyet édesapjának, Bárdos Lajosnak ajánlott nagy szeretettel. A megható, szép bevezető, ajánló mondatokat Babos László, a Bárdos Kórus énekese olvasta föl. Majd megszólalt a mű (*Tavaszi leánytánc*) *Tóth Krisztina*

zongorakíséretével. A barcsi bemutató előadás nagy közönségsikert aratott, csakúgy, mint a csattanós zárószám, a *Széles a Duna*. Megtudtam, hogy a Barcsi Bárdos Lajos Vegyeskar most bemutatott műsorával is készül a májusi PÉCS CANTAT-ra és a Csurgói Kórustalálkozóra, majd szeptemberben egy szép erdélyi fellépéssorozatra és egy kortárszenei koncertre

A vendégegyüttesek közül elsőként a húsz éve alakult *Csurgói Harmónia finekegyüttes* lépett színpadra *Andik Anikó* irányításával. A női kamaraegyüttes változatos repertoárral rendelkezik, de előnyben részesítik a magyar szerzők műveit. Arany és Ezüst minősítési fokozatok jelzik értékes pályafutásukat. A barcsi rendezőbizottság nagy örömmel fogadta műsor-összeállításukat, melyben teljes Bárdos műsorral (*Jubilate, Fa fölött…, Üszküdárban, Kínai kánon, Tisza partján, Hej, igazítsad!*) tisztelegtek a szerző jubileuma alkalmából. A közönség elismeréssel, megérdemelt tapsokkal jutalmazta a kulturáltan, lelkesen éneklő együttest.

Az ünnepi hangverseny *Szőnyi Erzsébet* zeneszerzőre, a kiváló zenepedagógusra való emlékezéssel folytatódott. Kertész Attila méltatta a professzor asszony hitét a kodályi eszmék örök érvényességében, világszemléletét, értékrendjét. Elmondta személyes tapasztalatait, melyet még a Magyar Kodály Társaság elnökeként élt meg, amikor megismerhette Szőnyi Erzsébet segítőkészségét, szeretetteljes szigorát, a mindenre és mindenkire való odafigyelését, bölcs gondolatait, tanácsait. Ezután stílusosan szólaltak meg zongoradarabjai, a négy prelűd (*Ostinato, Maestoso, Variazioni, Grazioso*) *Tóth Krisztina* művésztanár autentikus, virtuóz előadásában.

A következő vendég együttes az Európa-hírű *Pécsi Bartók Béla Leánykar,* a Kodály Zoltán Gimnázium együttese, nem régen ünnepelték megalakulásuk 50. éves évfordulóját. Alapító karnagyukkal, Kertész Attilával bejárták Európa szinte mindegyik országát, nemzetközi versenyeket nyertek. Hamarosan Horvátországba készülnek és a Helikon országos versenyén is részt vesznek *Rózsa Bernadett* karnagy vezetésével. Most a Leánykar népzenei kamaraegyüttese mutatkozott be ezen a hangversenyen. A Bárdos Lajos gyűjtötte népdalokból összeállított csokor mellett magyarbődi népdalokat és bakonyi dudanótákat szólaltattak meg. Hangulatos, jókedvű előadásukkal színesítették a kórustalálkozót. A gimnazista lányok bizonyították, hogy nyitottak a magyar népzenére, élvezik annak színvonalas megszólaltatását szólisztikusan és csoportosan is.

Összkar

A műsor befejezéseként a Barcson már jól ismert *Pécsi Nosztalgia fínekegyüttes Nőikara* sorakozott fel. A kórus Kertész tanár úr régi tanítványaiból alakult, nevüket is a régi időkre, diákkorukra emlékezve választották. Nagypéntekre és húsvétra utaló műsoruk bevezetéseként *Antalné dr. Fucskár Réka* megrázó átéléssel szavalta el Babits Mihály *Húsvét előtt* című versét. A nőikar Kocsár Miklós Mária-ének feldolgozását (*Sub tuum praesidium*), majd Pergolesi *Stabat Mater* című művéből a *Stabat Mater, Quando corpus, Amen* tételeket énekelte. A férfikar csatlakozásával Wolf Péter *Ave Maria* vegyeskari darabja zárta ezt a ciklust *Körtesi András* zongorakíséretével, *Rózsa Bernadett* szólójávalSzokolay Sándor drámai kompozíciójával, a romániai falurombolás tragikus emlékére írt *Ima rontás ellen* című művével folytatta műsorát a Nosztalgia Énekegyüttes, majd Bárdos Lajos ritkán hallható, Bartókra emlékező, nagy formátumú műve (*Bartók emlékére*) aratott nagy sikert. Ezután – stílusosan – Bartók Béla műve, a *Négy szlovák népdal* szólalt meg *Körtesi András* zongorajátékával. Végül a népszerű *Régi táncdal*lal zárta műsorát a végig magas hőfokon, magas színvonalon éneklő együttes. Természetesen a jubileumi ünnepi koncert is Bárdos művel zárult, a barcsi kórussal közösen énekelt *Dana-danáv*al, melyet szintén *Kertész Attila* vezényelt. Köszönet a szervezőknek, Barcs városának, a Művelődési Központnak, a Bárdos Lajos Vegyeskarnak, hogy lehetővé tették Bárdos Lajos, Szőnyi Erzsébet és Daróci Bárdos Tamás emlékének méltó megünneplését szimpóziummal és egy hatásos, magas színvonalú koncerttel.

Márky Gabriella

TALLÓZÁS

Temetői megemlékezés Kodály Zoltán halálának 57. évfordulóján

A Farkasréti temetőben a közös megemlékezésre összegyűlteket *Szalay Olga* elnökségi tag köszöntötte *Vas Bence* elnök és a Magyar Kodály Társaság nevében. Az évente megrendezett ünnepséget ezúttal a HUN-REN Zenetudományi Intézet két munkatársa, *Páll fíva* és *Erdélyi-Molnár Klára* nyitotta meg zenével, akik a *Galántai táncok* történeti forrásából adtak elő részletet hegedűn.

Az ünnepség szónoka ezúttal *Richter Pál*, a Zenetudományi Intézet igazgatója volt. Emlékeztetett arra, hogy ez az év az Intézet 50 éve történt megalakulásának ünnepi éve is. Akkor jött létre az *MTA Népzenekutató Csoportja* Kodály által alapított, de akkor már *Vargyas Lajos* által vezetett intézménye és a *Szabolcsi Bence* vezetése alatt álló Bartók Archívum egyesítéséből a Zenetudományi Intézet. Részletesebben kitért Richter Pál egy másik évfordulóra is. Ugyanis 1964-ben rendezték meg Budapesten a *Nemzetközi Népzenei Tanács* (International Folk Music Council) soron következő konferenciáját. Az IFMC-nek Kodály akkor már elnöke volt. A nagyjelentőségű nemzetközi nyitás alkalmat adott az addig vasfüggöny mögé zárt Népzenekutató Csoport bemutatkozására. Ismertették a Csoport legújabb kutatásait, amelynek fő területei a következők voltak: Népzene és zenetörténet, A Magyar Népzene Tára Magyar Siratók című V. kötete, Járdányi Pál dallamvonalon alapuló népzenei rendszere, a Vargyas Lajos irányításával felépített ún. Európa-katalógus, az akkor megkezdett lyukkártyás számítógépes rendszerezés és egy eredeti népzenei felvételeket tartalmazó 33-as fekete lemez, amelyet *Rajeczky Benjamin* szerkesztésében az UNESCO adott ki. Ezek világviszonylatban is élenjáró kutatások voltak akkor.

A beszéd után lezárásként a két hegedűs az *Októbernak, októbernak elsején,* Bartók által gyűjtött I. világháborús katonadalt adta elő.

Ezt követően került sor a koszorúzásra, amelyen örvendetes számban az alábbiak vettek részt: *Móczár Gábor* főigazgató (Nemzeti Örökség Intézete); *Dr. Kutnyánszky Csaba* rektorhelyettes (Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem – Zeneakadémia); *Dr. Richter Pál* igazgató (Zenetudományi Intézet); *Sebestyén Theodóra* múzeumvezető (LFZE Kodály Intézet,

Az MKT elnökségének tagjai Szalay Olga, B. Horváth Andrea, Vas Bence, Őri Csilla, Blazsek Andrea, Balásházi Bálint (balról jobbra)

Kecskemét, valamint Kodály Zoltán Emlékmúzeum és Archívum, Budapest); *Polyák Zsuzsanna* alelnök (Nemzetközi Kodály Társaság – IKS); *Dr. Vas Bence* elnök és *B. Horváth Andrea, Őri Csilla* társelnökök (Magyar Kodály Társaság); *B. Horváth Andrea* elnök és *Rácz Beatrix* kórustitkár (Andor Ilona Baráti Társaság Kodály Kórusa); *Vadász Ágnes* főtitkár (Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége – KÓTA); *Mali István* menedzser (Nemzeti Filharmonikusok); *Őri Csilla* főigazgató és *Walter Judit* igazgatóhelyettes (Marczibányi téri Kodály Iskola); *Kőszegi Eszter Sára* igazgató (Magyar Bölcsődék Egyesülete); *Nagyné Nyári Ágnes* megbízott (Veszprém város környéki MKT és a kecskeméti Kodály Iskola Öregdiák Köre).

Az emlékezés virágai Kodály Zoltán sírjánál

Kodály Zoltánné Péczely Sarolta sajnos egészségi okokból nem jelenhetett meg, de lélekben velünk volt.

Zárásra ismét a hegedűk szólaltak meg, az előadók ezúttal a *Marosszéki táncok* részleteiből idéztek.

Szalay Olga, az MKT elnökségi tagja

Emlékezés Kodály Zoltánra halálának 57. évfordulóján

Elhangzott Kodály Zoltán sírjánál a Farkasréti temetőben, 2024. március 6-án.

Tisztelt Emlékezők!

Miért vagyunk együtt egy szellemi nagyság halálozásának évfordulóján, mint egy ünnepen? Mert emlékezünk. S az emlékezésben az elhunyt hiányát fájlaljuk, az őutána maradó űrrel szembesülünk még akkor is, ha kivételes jelentőségű örökség maradt ránk tőle. Az emlékezés és az ünneplés is egy célt szolgál: a kivételes személyiség és az ő maradandó életműve méltatását. Nem neki van erre szüksége – nekünk, magunknak, magunkért kell emlékeznünk, évről évre. A magyar szellemtörténet egyik óriása halálának évfordulóján ezért gyűlünk mi össze.

Kodály Zoltánra emlékezve most egy kerek évfordulót is fölidézünk, a magyar népzenekutatás, az etnomuzikológus szakma egyik kiemelkedő eseményét, ünnepét: 1964-ben, 60 évvel ezelőtt tartották Budapesten a *Nemzetközi Népzenei Tanács* konferenciáját. Előtte és azóta sem volt ilyen szintű rendezvénye Magyarországon a nemzetközi népzenekutatói szakmának, és azóta sem vezette, elnökölte olyan zenei géniusz a mára már több névváltozáson átesett szervezetet, mint Kodály Zoltán. 1961-ben a tizenötödik évében járó Nemzetközi Népzenei Tanács Kodályt választotta meg harmadik elnökévé. Életének utolsó éveiben így megadatott neki, hogy a művészileg, tudományosan, de bátran mondhatjuk, erkölcsileg, a társadalmi morál, a társadalmi jó szempontjából is elsőrendűen fontos népdal és népzene ügyét a legrangosabb nemzetközi szakmai fórumon segítse. Lehetősége nyílt arra, hogy a népzene és annak kutatása ügyét az általa jónak tartott irányban előmozdítsa. Elnöksége alatt összesen öt nemzetközi konferencia volt, 1965-öt leszámítva minden évben egy. Nagy eredmény, hogy mindegyik alkalommal magyar delegáltak is részt vettek az eseményen. Maga Kodály három konferencián tudott személyesen jelen lenni: 1962-ben Gottwaldovban, Csehországban, 1963-ban Jeruzsálemben és 1964-ben Budapesten. A jeruzsálemi konferencia ideje alatt a *Székelyfonó*t is bemutatták, mégpedig héber nyelven. A konferenciák témái, amelyek kitalálásában, megfogalmazásában az elnöknek is szerepe volt, erőteljesen kapcsolódtak a magyar népzenekutatás főbb feladataihoz, célkitűzéseihez, úgymint a vokális és a hangszeres stílusok elemzéséhez, a néptáncokhoz és

zenéjükhöz, a „Kelet és Nyugat zenéje” programhoz a népzenéket, népdalokat illetően, a zenei alapú rendszerezéshez (amely egyúttal a budapesti konferencia témája is volt), valamint a népzene és zenetörténet kapcsolatához. Kodály a nemzetközi népzenekutatást az egyes nemzeti kutatóműhelyek hálózataként képzelte el. Arról, hogy a hálózat tagjainak milyen alapkutatási munkákat kellene végezni, saját magyarországi kutatócsoportjának az 1962. évre vonatkozó terve és annak indoklása tanúskodik:

> „a Csoport két fő tevékenysége a Magyar Népzene Tára kötetek megjelentetése […] és az Európai népdalkatalógus megteremtése. […] ez a két téma nyújt majd alapot a széleskörű történeti vizsgálatokhoz is, mert csak a rendezett és kiadott népdal anyagunk birtokában és mások anyagának alapos megismerése és rendezése, továbbá az írásos történeti anyag feltárása után vállalkozhatunk a népzenék változásainak, egymásra hatásának, történetének, népzene és műzene kölcsönös viszonyának tudományos kidolgozására.”

A zenei rendezés, értelmezés és összehasonlítás, valamint a történeti vizsgálatok mellett Kodálynak másik fontos programja volt a minél több jó minőségű eredeti népzenei felvétel közreadása. Ennek szellemében készült el az 1964-es budapesti kongresszusra az eredeti gyűjtések hangfelvételeiből összeválogatott, a magyar népzenéről áttekintést nyújtó mikrobarázdás lemez. Kodálynak ezt a kezdeményezését nemzetközi szinten a szintén ebben az időben induló UNESCO-lemezsorozat teljesítette be. Sajnos, a zenei alapú értelmezések, rendezések a nemzetközi térben egyáltalán nem váltak valóra. Éppen Kodály elnökségének idején kezdett egyre jobban előtérbe kerülni a népzene társadalmi hátterének vizsgálata, ami azután új fejezetet nyitott az addigra már etnomuzikológiának nevezett tudományág történetében – az évek, évtizedek során szinte teljesen kiszorítva a zenei központú megközelítéseket, összehasonlításokat.

A szakma jelenlegi és jövőbeli magyar képviselőire vár, hogy Kodály örökségét, a népzenekutatás „Kodály-módszerét” a nemzetközi tudományosságban is újra ismertté tegyék, és az őt megillető helyre emeljék.

Így legyen!

Richter Pál
a Zenetudományi Intézet igazgatója

„Keleten nőtt törzsöke fámnak”

2024. februárjában a Magyar Kodály Társaság elnöke és tagcsoport-vezetőségi tagjai látogattak Nyíregyházára, ahol február 24-én részt vettek a Nyíregyházi Egyetem Zenei Intézete által szervezett zenetanárképzési konferencián.

Énekszó vezette fel a programot. A Zenei Intézet *Gaudemus Kórusának* előadásában Szokolay Sándor *Ima rontás ellen* és Bárdos Lajos *A spártai gyermek* című műve hangzott fel. *Kerekes Rita* karnagy, valamint *Lipcsei Hajnalka*, ének-zene – népzene és népikultúra-tanár szakos hallgató vezényelt, zongorán közreműködött: Kerekes Rita.

Köszöntőjében *Ferencziné dr. Ács Ildikó*, a Zenei Intézet igazgatója, a rendezvény mottójaként választott Kölcsey-vers Csekén, 1831. január 7-én kelt sorait idézte:

„Büszke magyar vagyok én, keleten nőtt törzsöke fámnak,
Nyúgoti ég forró kebelem nem tette hideggé”
(Kölcsey Ferenc: Kölcsey)

Címválasztása okán elmondta, hogy a bolognai folyamat hullámvölgye után 2012-től kezdték az egyetemen azt érezni, amit Kölcsey érezhetett 1825 után, a Széchenyi nevével fémjelzett reformokat követően: ismét van remény, ismét érdemes a képzési területen előretekinteni. A „nyugaton” bekövetkezett változások után a „keleten” nőtt fa újra kihajthatott, újra virágozhatott – azaz újraindulhatott a népzenetanár képzés Nyíregyházán.

Ferencziné dr. Ács Ildikó köszönti a részvetőket

A 65 éves *ének-zene tanárszak* mellett működő, az 1991-ben alapított és 2015-ben újjászületett *népzene- és népikultúra-tanár szak* az idén lépett krisztusi korba a Nyíregyházi Egyetemen.

A zenetanárképzési konferencia a Zenei Intézet képzéseinek mindennapjaiba kívánt betekintést nyújtani.

„Keleten nőtt törzsöke fámnak” *(Kölcsey)*

A Nyíregyházi EgyetemZenei Intézetének Zenetanárképzési Konferenciája

2024. február 24.

9:00–10:00 *„Az magyarok tanulják az muzicát.” – Ének-zene tanárképzés*

Gaudemus Kórus műsora

- Ferenczinéné dr. Ács Ildikó: *Források mentén – az 55. zsoltártól az első önálló gyermekkarestig*
- Mike Ádám: *Kodály és Kestenberg*
- Belinszky Etelka: *„A mi kisziklánk más nem lehet, mint az ősi magyar dal.”*

a Népzene Tanszék műsora

10:15–11:15 *„Tanultam-tanítom az ének-zenét.”* – bemutató órák

- Dr. Pintér-Keresztes Ildikó: *Ádám Jenő tanítási módszerének öröksége*
- Karácsony Anna: *Hallgatói mikrotanítás*
- Molnár Ágnes: *LEGO-módszer az ének-zene tanításában – Mikrotanítás*

rövid szünet

11:30–12:30 *„…megforditom kalapom állását” – Paradigmaváltás a népzeneoktatásban!?*

a Népzene Tanszék műsora

- Dr. Ratkó Lujza CSc: *A folktörténelmi alapkérdései*
- Dr. Bíró István Ferenc PhD: *Paradigmák fogságában*
- Dr. Dragony Gábor PhD: *Lehetőségek vagy korlátok? – A kurrikuláris és az extrakurrikuláris népzeneoktatás összehasonlító vizsgálata*

12:40–13:00 Kérdések és válaszok

Helyszín: Nyíregyházi Egyetem Zenei Intézet B-60, 4400 Nyíregyháza, Sóstói út 31/b

Az előadások témáit három blokk köré fűzte: az ének-zene tanárképzés, annak gyakorlata és a népzeneoktatás kérdésköre jelent meg a tematikus egységekben. Minden részterületet egy-egy alcím vezetett be.

„Az magyarok tanulják az musicát."[1] *– ének-zene tanárképzés*

A konferencia első előadását *Ferencziné dr. Ács Ildikó* tartotta. *Források mentén – az 55. zsoltártól az első önálló gyermekkarestig* címmel Kodály Zoltán *Psalmus Hungaricusának* 1923-as bemutatóját követő mintegy hat esztendőnyi kórustörténeti eseménysor homályos szakirodalmi utalásain vezette végig a hallgatóságot.

Mike Ádám, az Ének-zene Tanszék tanársegédje doktori kutatási témájából merítve hasonlította össze *Kodály Zoltán és Leo Kestenberg* életművét és zenepedagógiai munkásságát.

A harmadik előadó, *Belinszky Etelka*, a Magyar Kodály Társaság Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Tagcsoportjának elnökségi tagja, a Bessenyei György Tanárképző Főiskola egykori hallgatójaként *„A mi kősziklánk más nem lehet, mint az ősi magyar dal."* címmel idézte fel főiskolás éveit, és mutatta be TDK munkáját. Dancs Lajos szerepét méltatva adott ízelítőt a tarpai kurucdallamok felkutatásáról szóló dolgozatáról. Az előadás meglepetésvendége *Nagy Csaba* tárogatóművész volt, aki a feldolgozott dallamok, köztük a *Fordulj, kedves lovam...* bujdosódal megszólaltatásával egykori hallgatótársként közreműködött az előadásban.

Belinszky Etelka és Nagy Csaba

A második blokk előtt a Népzene Tanszék műsorát hallgatták meg a résztvevők. Az összeállításokban közreműködtek a tanszék oktatói és hallgatói:

1. Somogyi dallamok
Penzer Flóra – citera, ének
Révész Eszter Sára – citera, ének

1 Kodály Zoltán: Két zenei konferencia Budapesten [1964]. *Visszatekintés. Hátrahagyott írások, beszédek, nyilatkozatok. III.* Közreadja Bónis Ferenc. Budapest: Zeneműkiadó, 1989. 128. o.

2. Gyimesi táncdallamok
Dr. Bíró István Ferenc – furulya
Juhász Erika – ének
Dr. Dragony Gábor – ütőgardon
3. Fülöpi népdalok Dr. Joób Árpád gyűjtéséből
Boróka Énekegyüttes, művészeti vezető: Juhász Erika

„Tanultam - tanítom az ének-zenét" – bemutató órák

A második rész mottója *Dr. Pintér-Keresztes Ildikó* főiskolai docens szakmódszertani műhelyének a címét viselte. Az *Ádám Jenő tanítási módszerének öröksége* című előadást két mikrotanítás követte.

Karácsony Anna ének-zene – népzene és népikultúra-tanár szakos hallgató 20 perces bemutató tanítása fókuszában a zenei készségek fejlesztése állt. A mikrotanítás keretében jelrendszerről történő daltanítás, befogadói kompetenciafejlesztés és elemző (vagy aktív) zenehallgatás is megvalósult.

Molnár Ágnes, aki szintén hallgatója volt a Bessenyei György Tanárképző Főiskolának, most az Eötvös József Gyakorlóiskola szakvezető tanáraként és a LEGO-módszer ének-zene tanításban történő alkalmazójaként tartott rövid bemutatót. Ismeretes, hogy 2018-ban adták át a Nyíregyházi Egyetemen Kelet-Közép-Európa első és egyetlen Lego stúdióját.

LEGO eszközök használata

A *LEGO® Education Innovation Studio* feladata, hogy megismertesse a leendő és a gyakorló pedagógusokat a LEGO® eszközök oktatásban való alkalmazásának módszertanával. A LEGO® eszközök nemcsak az informatika, robotika oktatásában használhatóak, hanem például a matematika, a természettudományos tantárgyak esetében vagy az anyanyelvi, illetve idegennyelvi tanórákon is. Molnár Ágnes az ének-zene oktatásra alkalmazott módszeréből mutatott be részleteket.

A konferencia utolsó harmadát a Népzene Tanszék hallgatóinak műsora vezette fel. Nagysajói muzsika. Kovács Dániel – hegedű, Balogh Ábel – brácsa, Kiss Vivien – bőgő

A Népzene Tanszék hallgatói

A konferencia résztvevői

„…megfordítom kalapom állását" – Paradigmaváltás a népzeneoktatásban!?

A Népzene Tanszék oktatói szimpózium keretében mutatták be kutatási programjukat. Az előadói blokkot *Dr. Bíró István Ferenc* vezette.

Dr. Ratkó Lujza A folklórstílus alapkérdései című előadása a hagyományos tudásátadás kereteit, módszereit kiemelve készítette elő a következő két előadást, melyek az intézményesült népzeneoktatás és a hagyományos tanulási formák közötti gondolkodásmód-változás okait, előnyeit és hátrányait elemezték. *Dr. Bíró István Ferenc* adjunktus *Paradigmák fogságában* címmel, *Dr. Dragony Gábor* adjunktus *Lehetőségek vagy korlátok? – A kurrikuláris és az extrakurrikuláris népzeneoktatás összehasonlító vizsgálata* címmel tartott figyelemfelkeltő előadást.

Az elhangzott előadások bepillantást engedtek az előadók kutatási témáiba, és visszatekintettek a korábbi tanszékvezetők, oktatók tudományos munkásságára is. A részvevők hozzászólásait is figyelembe véve elmondható: a múlt és jelen találkozása fordult a jövő feladatai felé.

Nyíregyháza, 2024. március 7.

Ferenczíné Ács Ildikó
Fotók: NYE-ZEI

Örökségünk jelene: Kodály Zoltán

Konferencia a pécsi Liszt Ferenc Hangversenyteremben a Magyar Kodály Társaság és a PTE MK Zeneművészeti Intézet rendezésében

•••

2024. március 13-án tartotta konferenciáját a Magyar Kodály Társaság Pécsi Tagcsoportja, melyet a PTE Zeneművészeti Intézettel közösen szerveztünk. A konferencia témája szorosan kapcsolódott Kodály Zoltán szellemi és kulturális örökségéhez, így történeti, pedagógiai, előadóművészeti és alkotóművészeti szempontból is közelebb kerülhetett a hallgatóság a XX. század meghatározó zenei alakjához.

Az előadók (balról jobbra): Lukács Elek, Kertész Attila, Hoffner Tibor (moderátor), Balatoni Sándor, Mindszenty Zsuzsánna, Tillai Aurél, B. Horváth Andrea

A pécsi tagcsoport tiszteletbeli tagjai: *Tillai Aurél* Bartók Béla és Kodály Zoltán életének párhuzamos vonásairól tartott előadást, míg *Kertész Attila* a magyar zeneoktatás történeti áttekintését vázolta a hallgatóság elé.

A budapesti tagcsoport is bemutatkozott a rendezvényen. *B. Horváth Andrea* „A nép dala is életet hirdet” címmel, a Kodály- koncepció alapjául szolgáló magyar népdalokat elemezte és útmutatást adott a tanításuk módszertanához.

B. Horváth Andrea, Tillai Aurél, Balatoni Sándor

Mindszenty Zsuzsánna pedig a koncepció 21. századi aktualitásáról szólt, és a jelenkor tanárainak felelősségére hívta fel a figyelmet.

A pécsi tagcsoportból a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kar Zeneművészeti Intézetének két fiatal kollégája tartott előadást. *Lukács Elek* a *Psalmus Hungaricus*t elemezte, *Balatoni Sándor* pedig a *Békességóhajtás* című vegyeskari művet. A napot kerekasztal beszélgetéssel zártuk, ahol a hallgatóság és az előadók párbeszédére is sor került.

A hallgatóság soraiban többségben a PTE MK Zeneművészeti Intézet hallgatói foglaltak helyet, akik szakmai hetüket teljesítették, és betekintést nyerhettek Kodály Zoltán sokrétű munkásságának hagyatékába.

Pécs, 2024. 05. 27.

dr. Hoffner Tibor,
a Magyar Kodály Társaság Pécsi Tagcsoportjának elnöke,
a konferencia moderátora

A Magyar Kodály Társaság Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Tagcsoportjának programjaiból

A szokásos, rendszeresen tartott nyíregyházi rendezvényeink mellett a Tagcsoport elnöksége nagyon fontosnak tartja, hogy a városunkon kívüli színvonalas, különleges élményt nyújtó zenei alkalmakkal is gazdagítsa programjainkat. Ez így volt a mögöttünk lévő időszakban is.

Az őszi napokat egy balettelőadással és egy kiállítás megtekintésével tették felejthetetlenné, amikor a Magyar Állami Operaházban szeptember 28-án megtekintettük a *Don Quijote* című három felvonásos klasszikus balettet. A legendás 1940-es moszkvai előadást a Magyar Nemzeti Balett számára a világhírű orosz mester, *Michael Messerer* gondolta újra magyar látványtervezők közreműködésével. Zenéjét 1869-ben *Ludwig Minkus* komponálta, mely ritmusos, varázslatos. Ebben az évben mutatták be először Moszkvában, a budapesti előadást most *Paul Connelly* dirigálta.

A Cervantes-regényből készült adaptáció lenyűgözött bennünket. A mű alaptörténete közismert: a lovagregényeket faló Don Quijote nyakába veszi a világot, hogy olyan hőstetteket hajtson végre, melyek dicsőséget hoznak nevére. Fegyverhordozójának a józan életű Sancho Panzát fogadja, akinek nem kenyere az álmodozás. A balett középpontjában a regényből is jól ismert humoros szerelmi történet áll: a fiatal Kitri és Basil története, amely minden bonyodalom ellenére Don Quijote közbelépése révén boldog véget ér.

A budapesti színpadon két élő állat, egy ló és egy kedves szamár is megjelent. A táncosok spanyolos vérmérséklettel, érzelemdúsan alakították szerepüket, a díszlet lenyűgöző látványt nyújtott. Fantasztikus szólisták (nagy lehetőség volt számukra, hogy tehetségüket megmutassák), csodálatos jelmezek és díszlet – mind együtt felejthetetlen élményt nyújtott abban az épületben, melynek puszta látványa is mindannyiszor lehengerlő.

Még egy csodálatos élményben volt részünk ezen a napon. Az előadás előtt megtekintettük a Pierre-Auguste Renoir képeiből összeállított, *A festő és modelljei* című kiállítást a Szépművészet Múzeumban. Ez egy tökéletes nap volt!

A debreceni Csokonai Nemzeti Színház 2023 szeptemberében egy teljesen felújított épületben fogadta közönségét. Csaknem kétszeresére nőtt az ülőhelyek száma, természetesen a legkorszerűbb technikával rendelkezik.

Első bemutatójuk Puccini *Bohémélet* című operája volt, ennek a műnek lehettünk élvezői november 4-én. Sokan nem először láttuk, hallottuk már ezt a remekművet, de mégis megérte ismét megnézni, hiszen halhatatlan alkotás! Népszerűsége talán annak tudható be, hogy a történet hősei minden nélkülözésük ellenére szeretnek élni. Az opera rendezője, *Szikora János* gondolatait idézem:

> „Mert miről szól valójában a Bohémélet? Ez egy szerelmi történet? Igen, egy szerelemi történet. De túl ezen számomra egyre inkább arról szól, hogy mi valamennyien végtelenül bohémek, vagyis könnyelműek, játékosak és felszínesek vagyunk az egyetlen igazi ajándékkal szemben, amit kaptunk, és ez az élet. Csak akkor szembesülünk az igazi nagyszerűségével, amikor már vége van" – tette hozzá a rendező.

A karmester *Somogyi Tóth Dániel* volt. Rodolfo szerepében *Balczó Péter*t (már több rendezésben énekelte), Mimiében *Létay Kiss Gabriellá*t láthattuk (már harmadik rendezésben énekli). Üdítő színfolt volt a kóristák között a *Lautitia Gyermekkórus*. Nagyszabású, hagyományos, igazán magas színvonalú előadást láthattunk!

A két kiváló művész, *Kokas Katalin* és *Kelemen Barnabás* 9 éve hozták létre a *Fesztivál Akadémia Budapest*et (FAB). 2024-ben február 2. és 4. között először rendezték meg a *WinterFest* elnevezésű téli programjukat, mesés környezetben: Lillafüreden, a Palotaszállóban. Ez a téli minifesztivál 25 művésszel, naponta 3 szalonkoncerttel és egy-egy esti hangversennyel örvendeztette meg a téli napokon ide látogatókat a festői szépségű helyszínen, ahol a legszebb szerelmes vers is, József Attila *Ódá*ja íródott.

A február 3-i koncerten vettünk részt, melynek különlegessége az volt, hogy két ritkán hallható zeneművet adott elő tizenegy világhírű szólista. Először Beethoven *Esz-dúr szeptett*jét (op. 20) hallottuk Kelemen Barnabás, Kelemen Gáspár (hegedű) Kokas Katalin (brácsa), Fejérvári Zsolt (nagybőgő), Thorsten Johanns (klarinét), Benkócs Tamás (fagott), Zempléni Szabolcs (kürt) előadásában.

Richard Strauss *Metamorfózisok* című megrendítő művét 1944–45 telén komponálta, eredetileg 23 vonóshangszerre (10 hegedű, 5 brácsa, 5 cselló, 3 nagybőgő). *Gyász Münchenért* – ez a címe a műhöz készült egyik vázlatnak. Sokan a zeneirodalom legszomorúbb művének tartják, melyben Strauss Németország sorsát siratja. A kultúra pótolhatatlan kincseinek, a német városok, műemlékek és színházak pusztulása felett érzett határtalan fájdalom kifejeződése a mű. A harmincpercnyi, Wagnerre emlékeztető zene megállás nélkül hömpölygő polifóniája apró motívumok, hosszabb-rövidebb dallamtöredékek összekapcsolódásából, elsorvadásából és újjászületéséből áll össze. Viszont mégsem a kétségbeesés jellemzi a művet, inkább az egyetemes szépség megnyilvánulása az alkotás. Kokas Katalin mellett Nikita Boriso-Klebsky (hegedű), Kelemen Barnabás, Maxim Rysanov (brácsa), Kokas Dóra, Fenyő László (cselló), Fejérvári Zsolt (nagybőgő) adták elő. Mindkét produkció lebilincselő volt. Csak azt sajnáljuk, hogy nem vehettünk részt a fesztivál minden rendezvényén.

E három kimagasló zenei élményt nyújtó eseményen kívül természetesen városunkban is rendszeresen volt/van lehetőségünk rangos zenei élmények szerzésére, de jó időnként máshol is jelentős produkciókat megtekinteni, élvezni.

Köszönjük Tagcsoportunk Elnökségének a szervezést!

Buda Barnáné, ny. pedagógus

Egy kortárs zeneszerző vallott életéről, pályájáról

Dr. Tóth Péter tartott érdekfeszítő előadást a kecskeméti Katona József Könyvtárban

Az idén négy hétig tartó Kecskeméti Tavaszi Fesztivál utolsó könyvtári rendezvényének vendége április 12-én este dr. Tóth Péter érdemes művész, Erkel- és Bartók–Pásztory-díjas zeneszerző volt. A Katona József Könyvtár nagytermét zsúfolásig megtöltő zeneszeretők az egyik legtöbbet énekelt kortárs magyar kórusszerző érdekes, szellemes, humoros, helyenként önirónától sem mentes előadása révén betekintést nyerhettek egy komponista örömökkel és nehézségekkel teli életútjába. Mint kiderült, pályáján az első komolyabb lökést egy bő három évtizeddel ezelőtti kecskeméti sikere adta.

Az est első perceiben *Virág Barnabás*, a Katona József Könyvtár igazgatóhelyettese köszöntötte a megjelenteket, illetve a rendezvény előadóját és énekes közreműködőit.

– Szívemnek kedves ez a sorozat – mondta –, amelyen kortárs zeneszerzőket és kórusműveiket ismerheti meg a kecskeméti zeneszerető közönség. Volt már előadás Kocsár Miklós *Csodafiú-szarvas*áról, Gyöngyösi Levente saját kórusműveit mutatta be, Orbán György kórusművészetéről dr. Kiss Katalin, Kodály Zoltán vegyeskari műveiről Erdei Péter beszélt, ma pedig Tóth Péter zeneszerzőt köszönthetjük. Fogadják Őt szeretettel!

Ezt követően *Tóth Péter* lépett a színpadra, és a következő bő órában egy rendkívül élvezetes előadást hallhattak az érdeklődők, napjaink ünnepelt zeneszerzője életének több jelentős, vidám vagy épp gondokkal terhelt történetét megosztva beszélt pályájáról. A nagyérdemű megtudhatta, hogy ütőhangszeresnek készült – a dobolás iránti szenvedélye miatt lett a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola tanulója. A komolyzene iránt csak akkor kezdett érdeklődni, amikor az osztálytársai elvárásai miatt ő is

Virág Barnabás

Tóth Péter

elment velük néhány zeneakadémiai hangversenyre, ekkor döbbent rá arra, hogy milyen fantasztikus dolog Bachot vagy Sztravinszkijt hallgatni, vagy egy Beethoven-zongoraversenyt Kocsis Zoltánnal.

– Mivel nem voltam igazán sikeres ütős – mesélte –, egyre inkább érdekelni kezdett a zeneszerzés, s egy idő után már annyira, hogy egészen biztosan tudtam: semmi mást nem akarok az életben, csak zenét írni.

A Magyar Művészeti Akadémia zenei tagozatának vezetője beszélt arról is, hogy a kórusok világa sokáig elég távol állt tőle.

– Életemben kétszer énekeltem kórusban, egyszer egészen kis korombban, általános iskolásként, akkor ha hiszik, ha nem, szoprán I-et. Ez persze nagyon gyorsan elmúlt, a hangom elkezdett mutálni, s azután akadémista koromig, amikor kötelező volt énekelni, nem voltam kórustag sehol, akkor is többnyire föl voltam mentve az éneklés alól. Később mondhatni úgy álltam „bosszút" ezért, hogy rengeteg kórusművet írtam; ha már nem énekelhettem, énekeljenek mások! Néha megkérdeznek, hogy hány kórusművet komponáltam, hiszen valamilyen oknál fogva kórusszerzőként vagyok aposztrofálva, amit egyébként nem szégyellek, mert ha belegondolok, hogy *Kocsár Miklós* és *Orbán György* számít kórusszerzőnek ebben az országban, ebbe a sorba beállni mindenképpen megtiszteltetés. Szóval ma reggel elfogott a kíváncsiság, és megnéztem, hogy hány kórusművem van. 113 darabot számoltam meg, ami engem is nagyon meglepett, azt gondoltam, maximum 75 lehet. Ebből mondjuk

van 4-5, ami igazán jó, a többi meg … (derültség a hallgatók részéről – a szerk.), hát igen, van néhány, amelyeket szinte szégyell az ember, de ezek is az én „gyermekeim”, az embernek a múltjával is szembe kell néznie időnként.

Tóth Péter szólt arról is, hogy a zeneszerzés tudományára először Kocsár Miklóstól kapott indíttatást. Nem erőltette a kórusműírást, de negyedikben azt mondta, hogy muszáj valamit írni: vagy dalokat vagy kórusművet. Úgy gondoltam, hogy ha már két rossz közül kell választani, akkor inkább az utóbbit választom. Így született meg a Weöres Sándor *Rongyszőnyeg* című versciklus ihlette, gyermekkarra írt *Kis szvitje,* ekkor szeretett bele a „kórus-írásba”. Később ezzel a művével felvételizett a Zeneakadémiára – sikerrel –, ahol azután Petrovics Emil növendéke lett, s ahol 1990-ben középiskolai zeneelmélet tanári és zeneszerző oklevelet szerzett.

Első jelentős sikerét is az 1984-ben komponált Kis szvittel érte el: az 1992-ben, a Magyar Kodály Társaság és a kecskeméti Katona József Társaság által névadójuk emlékezetére és tiszteletére meghirdetett zeneszerzőverseny 3. díját szerezte meg.

– Két évvel a diplomám átvétele után megjelent egy hirdetés a *Muzsika* című újságban, Kecskeméten Kodály Zoltán és Katona József emlékére zeneszerző-pályázatot hirdettek meg kórusművekre és dalokra. Édesanyám rögtön mondta, hogy nevezzünk be. Én azzal hárítottam, hogy nincs kórusművem, jó meg végképp nincs, de ő erősködött, hogy ott az a kettő, amivel felvételiztem. Végül engedtem, és csodák csodájára a *Kis szvit*tel a harmadik díjat elnyertem. Azt gondolom, hogy ez volt az első olyan mérföldkő az életemben, ami elindított ezen az úton, a kórusok irányában.

A pénteki rendezvény folytatásában Tóth Péter pályája további állomásaira is kitért. Szó esett a XVI. Bartók Béla Nemzetközi Kórusverseny felkérésére készült *Hold-ének* című leánykari műve kapcsán a debreceni Kölcsey Kórushoz és annak nemrég elhunyt Liszt-díjas karnagyához, *Tamási László*hoz fűződő sok évtizedes kapcsolatáról, a KÓTA 2006-os zeneszerzőversenyén elhangzott és 2. helyezést elért, Dsida-versre írt *Lángok* című művéről, illetve arról, hogy kórusait kezdetben 20. századi magyar költők – Weöres Sándor, Kányádi Sándor, Nagy László és Dsida Jenő – szövegeire írta, és csak az ezredforduló táján váltak egyre fontosabbá számára a népi szövegek – például a 2000-ben keletkezett *Magyar Madrigálok* ciklus esetében.

Kodály tiszteletére

A Kodály-évforduló rendezvénysorozatának keretében 1992. december 17-én a Magyar Kodály Társaság és a kecskeméti Katona József Társaság zeneszerzőversenyének díjkiosztó ünnepségét tartották meg. A díjak kiosztását követően szólisták és kecskeméti kórusok előadásában a nyertes dalok és kórusművek is felcsendültek. Először Hamar Zsolt (III. díjas) három dalát, majd Pethő Zsolt (II. díjas) Románcát Szécsi István (ének) és Hajdú Roland (zongora) szólaltatta meg. Leskó Vilmos (I. díjas) két balladáját Somorjai Paula énekelte, Hajdú Roland kísérte zongorán. A kórusművek kategóriájában Balassa Sándor (III. díjas) Kelet Népe című. népi szövegekre írott kórusművét Jámbor Zsolt vezényletével a Bolyai Gimnázium Leánykara adta elő. Tóth Péter (III. díjas) Weöres Sándor verseire írott Kis szvitjét a Kodály Iskola Gradus kórusa szólaltatta meg Varga Piroska vezényel. A szvit befejező tételeit a Kodály Iskola Vox Juventutis kórusa énekelte Nemes László vezényletével. Mohay Miklós (I. díj) Könyörgő imádság című, népi szövegekre komponált női kari művét a Kecskeméti Pedagógus Énekkar adta elő, vezényelt Erdei Péter. Befejezésként Kodály Zoltán Adventi énekét a Kecskeméti Pedagógus Énekkar és a Kodály Iskola vegyeskara énekelte. (Forrás: Petőfi Népe, 1992)

Életútjának különböző állomásaihoz illusztrációként, az adott időszakban átéltek megértéséhez Tóth Péter saját kompozícióiból is ízelítőt adott, ebben a korábbi CD-felvételek mellett a helyszínen a *Durányik László* vezette *Aurin Leánykar* is a segítségére volt. A Kodály-, Csokonai- és Príma díjas karnagy irányításával a Kodály Iskola világhírű kórusa Tóth Péter három kórusművét énekelte, köztük a szerző számukra írt *Ubi caritas et amor*, illetve *Üres a ház* című alkotását.

Tóth Péter arról az öröméről is beszélt, hogy szinte kiváltságos helyzetben érzi magát, hiszen immár évtizedek óta kiváló karnagyok és együtteseik felkérésére vagy műveit nekik ajánlva alkothat.

– Hadd beszéljek röviden arról, hogy mennyire jó, amikor az ember olyan karvezetőknek, olyan kórusoknak komponál, akiket ismer, akiknek a hangzásával tisztában van, akik nem idegenek a számára. Azt gondolom, az egyik legfontosabb egy zeneszerző számára, hogy amikor elképzel egy művet, akkor lássa maga előtt a karnagyot, hallja a kórust. Egészen más dolgok jutnak az eszünkbe az egyik vagy a másik kórus esetén. Számtalanszor előfordult, hogy elkezdtem egy új művet írni, és nagyjából

Aurin Leánykar vezényel Durányik László

már az első ütem után tudtam, hogy ezt kinek akarom majd adni. Természetesen egészen más zenét írok egy amatőr kórusnak, és mást a *Magyar Rádió Gyermekkórus*ának, az *Aurin*nak vagy a *Cantemus*nak, azaz azoknak, akiknek nincsenek technikai gondjaik. Bár én mindig iparkodtam olyan kórusműveket írni, hogy azok minél többekhez eljussanak, de természetesen vannak olyan pillanatok, amikor ha nincsenek korlátok, akkor megpróbálok a jó értelemben vett szélsőségig elmenni. Nagyon hálás vagyok azoknak az előadóknak, akik a szárnypróbálgatásaimtól kezdve végigkísérik a munkásságomat. Szeretnék köszönetet mondani többek között *Erdei Péternek* – örülök, hogy most is itt van közöttünk –, *Durányik Lászlónak, Tamási Lászlónak*, aki sajnos már nem lehet itt, *Cseri Zsófiának* és *Szabó Dénesnek*, hogy támogatták a hangjaimat, hogy mások által is hallhatóvá váljanak!

A Katona József Könyvtár és a Magyar Kodály Társaság Kecskeméti Csoportja közös programja Virág Barnabás zárszavával ért véget, aki előbb köszönetet mondott Tóth Péternek, valamint Durányik Lászlónak és kórusának, majd gondolatait így zárta:

– Sokszor tapasztaljuk, hogy az emberek ódzkodnak a kortárs zenétől, de itt hallhattuk és megtapasztalhattuk, hogy csodák születnek ma is.

Varga Géza, újságíró

Szovátai Tündérkert

Látogatás a Marianum házban, a Marosszéki Kodály Zoltán Gyermek és Ifjúsági Kórus otthonában

•••

Amint arról a Kodály Hírek előző számában beszámoltam, 2023 novemberében Dr. Vas Bencével, az MKT elnökével Erdélyben jártunk. Utunk célja az volt, hogy felkeressük az Erdélyben magyar nyelven (is) működő zenei intézményeket, iskolákat, és a személyes kapcsolatteremtés lehetőséget kínáljon a közös programtervezésre. A Sepsiszentgyörgy – Székelyudvarhely – Marosvásárhely – Szováta – Kolozsvár intézményeiben szerzett tapasztalatainkról, megbeszéléseinkről az MKT Hírek 2024. 1. számában (egyelőre csak az MKT honlapján) olvasható beszámoló. Ebben az írásban már jeleztem, hogy a szovátai Tündérkertről részletesebb írást teszünk közzé a következő számban.

A szovátai ház és a benne működő intézmény a híres kolozsvári Marianum szellemi utódának tekinthető: kulturális és lelkiségi központ, mely az odasereglő gyermekek zenei és művelődési jólétét, gazdagodását tűzte ki céljául. Egyben olyan székelyföldi közösségi központ, mely nemcsak a helybélieknek, de a környező vidék, Erdély és az egész magyarság számára példa lehet a kultúramegőrzés terén.

Ma gyönyörű épületegyüttesben tevékenykednek, de ez csak az utóbbi 7 évben van így.

Történetük kezdetén, 2004-ben *Nagy fíva Vera* – a Boldogasszony Iskolanővérek rendje zeneakadémiai végzettséggel rendelkező, Budapesten, Szegeden és Debrecenben tanító fogadalmas nővére –, és *Czakó Gabriella* – magyar–ének-zene szakos tanárnő, jelentős dél-alföldi tanítási és karvezetői tapasztalattal – elhatározták, hogy nem csatlakoznak az erdélyi nehéz helyzetű gyermekek sorsán sopánkodók táborához, hanem megpróbálnak tenni is értük. Előttük állt *Böjte Csaba* példája, s szavai:

> „Olyan sokan elmennek Erdélyből Magyarországra; milyen szép lenne, ha Magyarországról is érkeznének pedagógusok Erdélybe…”

A tanárnők korábbi életüket gyökeresen megváltoztatva Szovátára, a Sóvidék gyönyörű fekvésű településére költöztek. Kezdetben vándortanítókként működtek a tízezres lélekszámú, erős magyar többségű kisvárosban, valamint a Nyárádmente közeli falvaiban. Énekelni, zenélni tanították az igen szerény körülmények között élő magyar családok gyermekeit, majd kórust alakítottak, egészen különleges módon. A hétközi, több településen megtartott részpróbák után – melyeket alkalmi helyszíneken: plébániákon, árvaházakban, iskolákban tartottak, – hétvégén összegyűltek Szovátán közös próbára. A tanárnők nem válogatták ki a jó hangúakat, hanem, ahogy Gabi mondja:

„Énekkaros gyerek az, aki énekkarra jár. A kórus jóságból születik, odaadással tudunk szépet teremteni.”

A gyerekek lelkesedése és a tanárnők áldozatos tevékenysége hamar gyümölcsözővé vált: helybéli koncerteken, templomokban énekeltek, örömöt okozva a hallgatóságnak és a kórustagoknak. Kitartó pályázati munkával, egyházi és világi szervezetek anyagi segítségével előbb a környék, majd Magyarország távolabbi városaiba is eljutottak, s ott koncerteztek.

Marosszéki Kodály Zoltán Gyermekkar, Czakó Gabriella

Bejárat a Marianumba

2010 után szinte évente utaztak Európa távolabbi országaiba is, ahol hangversenyeken és rangos nemzetközi kórusversenyeken vettek részt, sikerrel és szép eredményekkel. Ezt koronázta meg a 2015-ben elnyert *Magyar Örökség-díj*, melyet közösség- és léleképítő ének-zenei küldetésük elismeréseként kaptak. Időközben megkapták Kodály Zoltánné engedélyét a Mester nevének felvételére. Igényes kórusépítő munkájukat Kodály zenei nevelési elveire alapozták, rövid idő alatt jelentős repertoárt alakítottak ki nemcsak névadójuk, de a gyermek- és ifjúsági kórusok által megszólaltatható művek teljes köréből. Mára az általuk előadott kompozíciók száma eléri a százat. Tíz év óta ismétlődő nyári elfoglaltságuk a *Balatoni Csillagösvény Missziós Körút*, melyen a Böjte Csaba ferences szerzetessel közösen végzett adománygyűjtés hozzájárul működésük anyagi feltételeinek megteremtéséhez.

Az általuk létrehozott *Tündérkert* alapítvány nemcsak kórust, de házat is épített. A környék legszebb helyén, Szováta fölött egy különálló dombtetőn épült fel a Ház, a Marianum épülete, mely magyar állami és egyházi segítséggel, pályázati forrásokból, külföldi és magyar cégek és magánszemélyek adományaiból jöhetett létre. A 2016-ban elkészült épület Kós Károly stílusát idézi, s a háromszintes, látható faszerkezetre épült fehér falú ház méltó környezetet biztosít a benne folyó tevé-

kenységhez. Az épületben működik az *Erdélyi Tündérkert Alapítvány* és immár a *Kodály Zoltán Népfőiskola*, s a ház nemcsak a helység, hanem a régió kulturális helyszíneként is szolgál.

A gyermekeknek az új épületben a kórusfoglalkozások mellett végre van helyük egyéb egyéni és csoportos zenei foglalkozásokra (zongora, furulya, kamaraének, szolfézs, zeneelmélet, egyházi ének), kézműveskedésre, népi játékokra, de angol és román nyelvoktatásra, matematika korrepetálásra, sakk-oktatásra is. Kórustáborokat szerveznek, melyek intenzív próbamunkával segítik az új művek elsajátításának folyamatát, valamint különböző tematikus táborokat is, így többek között lelkigyakorlatos-, Kodály-, népzenei-, reneszánsz-, olvasó- és angol nyelvtábort. Ezek az alkalmak az élményszerű tanulás, a közösségépítés, a hitélet, a kultúra-megőrzés, a sport, a játék és a versengés alkalmai. A házhoz tartozók életkori határai is kibővültek: a ringató foglalkozás – melyen a részvétel feltétele az, hogy ülni tudjon (!) a kisgyermek –, a zeneóvoda, a kicsinyek kórusa, a gyermek- és ifjúsági kórus mellett a szülők kórusa is megalakult. Előadásokat, hangversenyeket, felnőttképzéseket szerveznek, csoportokat fogadnak. Az intézmény részt vesz erdélyi zenepedagógusok, karvezetők továbbképzésében, tematikus pályázatokat ír ki fiataloknak.

A helybéliek támogatása, a Magyarországról csodájukra járó szakemberek elismerő szavai erősítették hitüket és pedagógiai meggyőződésüket; magyarországi önkéntes egyetemisták, muzsikusok segítik a nyári és az évközi munkát.

Látogatás a kóruspróbán. Nagy fíva Vera (vezényel), Czakó Gabriella, S. Szabó Márta, Vas Bence

Próbaszünetben a Marianum előtt

Működésük közel két évtizede alatt egykori növendékeik közül számosan választották a tanári hivatást, lettek énektanárok és kórusvezetők. Néhányan már vissza is tértek az intézménybe és bekapcsolódtak a mindennapi – nemcsak zenei – nevelő tevékenységbe.

Közöttük van *Lokodi Anna*, aki 10 éves mikházi kislányként az elsők között csatlakozott a nővérek éneklő csoportjához. Tagja volt a 2007-es Kárpát-medencei Kodály műveltségi versenyen nagyszerűen szereplő csapatnak, részese a magyarországi, majd európai kórusfellépéseknek. De mindenekelőtt annak a léleknevelő légkörnek, amit a Tündérkertben talált. A zenetanári hivatást választva Kolozsvárott szerzett egyetemi végzettséget, közben vendéghallgató volt a szegedi és a debreceni egyetemen is. 2017 óta a szovátai Marianum ház munkatársa, zenepedagógusként segíti az egyesület működését és a nővérek munkáját.

Húga, *Lokodi Emőke* követte testvére útját: ő 6 évesen került a nővérek bűvkörébe, azóta vesz részt a kórus hétköznapi és ünnepnapos eseményein. S ahogy megvallja a kórus 2022-es kiadványában:

> „A közösségben megélt öröm, muzsikálás, az, ahogyan Gabi néni és Vera nővér pedagógusi hivatásukat örömmel, egyszerűséggel, jósággal, nagy felkészültséggel végezték, elindított bennem egy vágyat, hogy én is ilyen

lelkesedéssel, jósággal és az Isten egyik legszebb ajándékával, a zenével, az énekléssel forduljak a gyermekek felé. Megszületett bennem a vágy, hogy zenepedagógus legyek szülőföldemen.”

Emőke is Kolozsvárott szerzett énektanári diplomát, és immár ő is a Marianum Egyesület munkatársa. Vezeti a Kicsinyek kórusát, Ringató foglalkozást tart, szólampróbát segít, kottát oszt, uzsonnát készít – amit éppen kell. S ahogy írja:

„Munkám által lehetőségem van olyan gyerekeket is nevelni, akikhez nem hajolnak le gyakran támogató kezek, akiknek az énekszó csillogást tud lopni szemeikbe, szívükbe. Jó tanárnak lenni. Jó lehajolni egy gyermekért, majd énekszóval, jósággal felkarolni. Jó ezen az úton együtt járni. Jó itthon élni.”

Így biztosak lehetünk abban, hogy amilyen példaadó a szovátai Tündérkert múltja, olyan reményteli a jövője is!

S. Szabó Márta, az MKT elnökségi tagja

Magyar ovis kórusok dalaitól zengett a komáromi „Egressy” nagyterme

A Concordia Chorus Polgári Társulás a Szlovákiai Magyar Zenebarátok Társaságával közösen május 16-án ötödször rendezte meg a komáromi magyar óvodások kórushangversenyét. Az Egressy Béni Városi Művelődési Központ nagytermében megvalósult eseményen négy helyi gyermekkórus lépett fel, az óvodai beíratások idején az „angyali hangokkal“ a magyar ovikba csalogatva a további kicsiket is. A lélekemelő esemény támogatója a házigazda VMK-n kívül Komárom város és a Csemadok Komáromi Városi Alapszervezete volt.

Az esemény főszervezője, *Stubendek István* karnagy, a Magyar Kultúra Lovagja a hangversenyfüzér előtt köszöntötte a gyerkőcöket kis csomagokkal megajándékozó *Keszegh Béla*t, Komárom polgármesterét, valamint a kis pacsirtákat és hozzátartozóikat. Rajta kívül az Egressy Béni

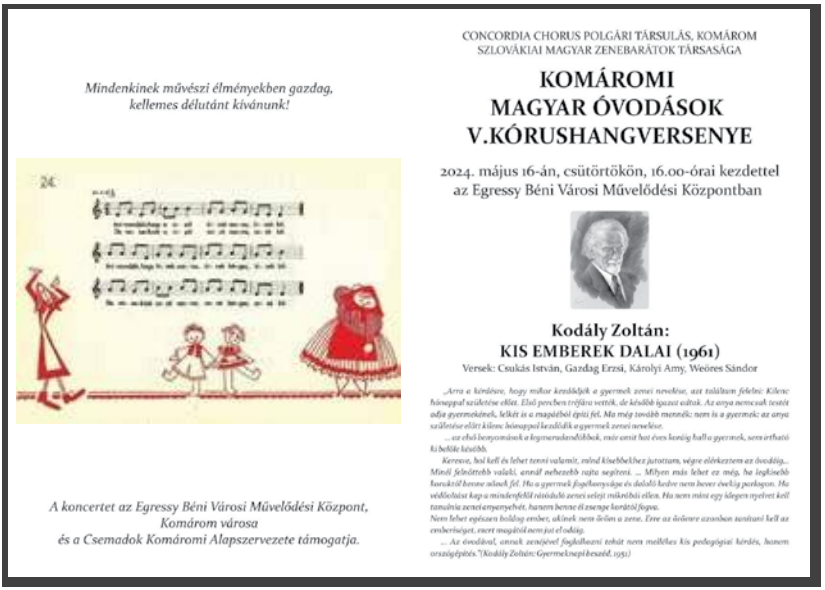

VMK igazgatóságának is köszönetet mondott azért, hogy e rendezvény ez alkalommal először a réginél, vagyis a Tiszti pavilon dísztermétől tágasabb helyszínen valósulhat meg.

Az apróknak pedig elárulta, hogy a legszebb hangszer a torkukban rejlik, ami a saját énekhangjuk. A jó hangulat megalapozásaként meg is énekeltette őket, s a kérdésére, hogy kinek a fényképe látható a háttérben, lelkesen válaszolták: Kodály Zoltáné.

> „Remélem, hogy a most magyar óvodába járó gyermekek kistestvérei, barátai és ismerősei számára is magyar óvodát, később pedig magyar alapiskolát választanak a szüleik. Ugyanis csak akkor lesz részük a mással pótolhatatlan anyanyelvi nevelésben és oktatásban, valamint lehetőségük a szebbnél szebb magyar dalok megtanulására...” – hangsúlyozta az óvodai beíratások hónapjában.

Majd egymás után énekelt öt-öt dalt az Eötvös Utcai MTNY Óvoda (betanította: *Karika Judit*), a Ferences Barátok Utcai Óvoda (*Lévay Bernadett* és *Krűger Zsuzsanna*), a Marianum Egyházi Iskolaközpont (*Benkő Annamária* és *Szabó Renáta*) és a Víz utcai Tulipán Óvoda (*Vörös Bathó fíva*) gyermekkórusa. A *Kis emberek dalai*ból válogatott Kodály Zoltán-dallamokhoz *Csukás István, Gazdag Erzsi, Károlyi Amy* és *Weöres*

Sándor versei párosultak. A nebulók sikeres fellépésük során szolmizáltak és egyszerű hangszereket is megszólaltattak. Sőt, az „eötvösösök" táncra is perdültek!

Ráadásként valamennyien együtt további öt dalt énekeltek el, *Benkő Annamária* vezényletével. Röviddel anyák napja után az édesanyákat, nagy- és dédnagymamákat is dalokkal köszöntötték. A megérdemelten zúgó taps után *Stubendek István* az óvónőknek adta át a lurkóknak szánt torkosságokat, könyveket és emléklapokat, s ígéretet tett a jövő évi folytatásra.

Megszívlelendők az esemény szórólapján olvasható gondolatok, amelyek Kodály 1951. évi gyermeknapi beszédében hangzottak el:

> „Nem lehet egészen boldog ember az, akinek nem öröm a zene. Erre az örömre azonban tanítani kell az emberiséget, mert magától nem jut el odáig [...] Az óvodával, annak zenéjével foglalkozni tehát nem mellékes kis pedagógiai kérdés, hanem országépítés".

Nagy-Miskó Ildikó (Ma7.sk portál)

Jegyzőkönyv a Magyar Kodály Társaság 2023. évi közgyűléséről

...

Magyar Kodály Társaság
Közgyűlés
2024. május 11.

Helyszín: Budapest XX. kerületi Lajtha László Alapfokú Művészeti Iskola
1204 Budapest, Ady Endre utca 98.
Időpont: 2024. május 11. 10.30 óra

A meghirdetett időpontban 10:30-kor a közgyűlés nem volt határozatképes.
11:00-kor már határozatképessé vált.

A közgyűlés rövid hangversennyel kezdődött, melyben közreműködött a Vox Musica Kamarakórus, Balásházi Bálint vezényletével, valamint Szöllősi Rita klarinéton. Zongorán Czender Ágnes kísért.

Elhangzott
Kodály: Nagyszalontai köszöntő
Kodály: Este a tábortűznél – klarinét
Bárdos Lajos: Tiszai dallamok
Daróci Bárdos Tamás: Odafenn a dombtetőn

Prof. dr Vas Bence elnök köszöntötte a jelenlévőket, majd köszönetét fejezte ki a házigazda Lajtha László Alapfokú Művészeti Iskolának és igazgatójának.
Elnök úr köszöntötte Sebestyénné Farkas Ilonát, Mona nénit, és átadta számára a Kodály plakettet, melyet az előző évben adományozott a Társaság Neki, de betegség miatt nem tudta átvenni.

Felolvasásra kerültek az elmúlt év során kitüntetett tagok, valamint egy perces felállással történt megemlékezés az előző közgyűlés óta elhunytakról.

A jelenlévők (42 fő) egyhangúan elfogadták a meghirdetett napirendet.

Levezető elnöknek Őri Csillát, jegyzőkönyvvezetőnek Blazsek Andreát, a szavazatszámláló bizottság tagjai közé Balásházi Bálintot, Puskásné Ispán Franciskát és Rácz Beatrixot, a jegyzőkönyv hitelesítőinek pedig B. Horváth Andreát és Őri Csillát választotta meg a közgyűlés, egyhangúan.

Ezután került sor a tiszteletbeli tagok megválasztására. Virág Barnabás, a kecskeméti tagcsoport vezetője két személyre tett javaslatot, amit előzőleg az elnökség már jóváhagyott: Kis János evangélikus lelkészre és Kriskó János kulturális szakújságíróra. A laudációk felolvasása után a közgyűlés egyhangúan elfogadta a javaslatot.
Ismét zeneszó következett. Csámpai Boglárka, a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem hallgatója Kodály gyűjtötte Zobor-vidéki népdalokat énekelt. Az énekest dr. Józsa Mónika mutatta be.

A közgyűlés meghallgatta a felügyelőbizottság beszámolóját, a pénzügyi beszámoló és közhasznúsági jelentés alapján, melyet Balásházi Bálint olvasott fel. A felügyelőbizottsági beszámolót egyhangúan elfogadta a közgyűlés.

Csámpai Boglárka ezután gímesi balladákat adott elő, saját népviseletben.
Prof. dr Vas Bence felolvasta az elnöki beszámolót. A tagcsoportok által elkészített és elküldött beszámolók itt nem kerültek ismertetésre. Az elnöki beszámolót a közgyűlés egyhangúan elfogadta.

Szünet és vendéglátás következett, melyet a helyi zeneiskola, a Marcibányi téri Kodály iskola alapítványa, valamint a MKT biztosított a megjelenteknek.

A szünetben 4 fő távozott, egyéb szakmai elfoglaltságaik miatt.

A szünet után az alapszabály módosítására került sor. Az alapszabály módosításának előterjesztője Vas Bence elnök úr volt. Ismertette a Köteles György által küldött javaslatokat, mivel a tagtárs észrevételei a közgyűlési meghívóval szétküldött tervezethez képest új elemeket tartalmazott. Ezeket mind egyeztette előzetesen ügyvéddel és a módosításokat benyújtó Köteles Györggyel. Ezekhez további hozzászólás nem történt.
Néhány felmerülő szövegértelmezési kérdést is megválaszolt.
Erdélyi Ágnes felvetette, hogy amennyiben alkalmas személyt nem találnak, a tagcsoportoknál fennmaradjon a lehetősége, hogy a korábbi vezető 9 év után is folytathassa a munkát. A téma átbeszélése után, mivel az előterjesztő közgyűlést kérdezte meg, hogy beemeljék-e ezt a módosítást a tervezetbe 3 tartózkodással a közgyűlés a módosítási javaslatot elutasította így a meghívóban szétküldött az eredeti szövegváltozatot tartotta meg.
Ezután egyben szavazás történt az összes módosításról. A közgyűlés egyhangúan elfogadta.

Tagdíj összegének módosítását B. Horváth Andrea ismertette.
Ezek alapján a következő döntés született.
Felnőtt tagdíj: 5 000 Ft
Nyugdíjas és diák tagdíj: 3 000 Ft
Csoport részére: 15 000 Ft
A közgyűlés egyhangúan elfogadta a fenti javaslatot.
Kérdés: a közgyűlés napjától lépjen-e érvénybe?
Szavazás: 36 igen, 1 nem, 1 tartózkodás

Egyebek, hozzászólások:
Kertész Attila meggyőződésből mondott köszönetet az átgondolt, jól szervezett közgyűlésért, kiemelve a nagyszerű kórus és a kiváló énekes közreműködését.
Egyúttal beszámolt az idei keszthelyi Helikon Ünnepségről. Nagy Ernő karnaggyal képviseltek a Magyar Kodály Társaságot, melyen különdíjat is adtak át.
Komárom vármegyében 12 fő szeretne új tagcsoportot létrehozni.
Vas Bence válasza: az elnökség joga a tagcsoport alapítása, 15 fő ehhez a legkisebb létszám.
Ittzésné Kövendi Kata köszönetét fejezte ki a Vigadóban megrendezésre került Ittzés Mihály emléknap segítéséért, melyet a Magyar Kodály Társaság bonyolított, pont a két titkár (Kende Zsuzsa és Rácz Beatrix) munkájának váltásakor.

B. Horváth Andrea beszámolt arról, hogy a Magyar Kodály Társaság Hírei online olvasható, a nyomdai megjelenés várható. Kérte a jelenlévőket, hogy híreket továbbiakban is küldjenek, hogy nyomot hagyhassunk az utókor számára.

Elnöki zárszó: Vas Bence elnök úr megköszönte a jelenlétet. 52 szakmai jegyet sikerült szerezni az esti operaelőadásra, melyek kiosztására a közgyűlés befejezése után került sor.

Csámpai Boglárka, gímesi lakodalmas népdalokkal zárta a rendezvényt.

Budapest, 2024. május 11.
Blazsek Andrea
MKT elnökségi tag

Hitelesítők:

Óri Csilla
társelnök

B.Horváth Andrea
társelnök

Vas Bence
prof. dr. elnök

MAGYAR KODÁLY TÁRSASÁG
1978

2024.06.03

A tagcsoportok beszámolóit a MKT honlapján lehet elolvasni.

Képes beszámoló a közgyűlésről

Vox Musica Kamarakórus, vezényel: Balásházi Bálint

Szőllösi Rita, klarinét

dr. Vas Bence, elnök

B. Horváth Andrea és Őri Csilla társelnökök, dr. Vas Bence, elnök

Csámpai Boglárka, Józsa Mónika

Csámpai Boglárka

Itzés Kata

FELHÍVÁS

Nemzetközi Forrai Katalin Díj

A *Nemzetközi Forrai Katalin Díj*at alapító Bizottság 2024-ben is nagy érdeklődéssel várja a díj elnyerésére szóló jelöléseket.
A 2011-ben,Forrai Katalin emlékére alapított díj a *Nemzetközi Kodály Társaság* (IKS) védnöksége alatt áll.
Idén 7. alkalommal kerül meghirdetésre.
A díjazottak 2013 óta,kétévente vehették át a rangos díjat:
első alkalommal *Naomi Chinen* (Japán) és *Christiane Pineau* (Franciaország),
második alkalommal *Dr.Gállné Gróh Ilona* (Magyarország) és *Sr.Lorna Zemke* (USA),
harmadik alkalommal *Ewa Krzatala* (Kanada),
negyedik alkalommal *Gail Godfrey* (Ausztralia),
ötödik alkalommal *Anne Lindeberg Piiroinen* (Finnország),
majd hatodik alkalommal *Judith Johnson* (Ausztrália) és *Dominika Lenska* (Lengyelország).
(Bővebb információ: lásd Newsletter az IKS honlapján www.iks.hu)

A következő ünnepélyes díjátadásra 2025-ben kerülhet sor. Ennek helyszínét a sikeres díjazott a következő opciókból választhatja meg:
a/ a 27. IKS Szimpozium helyszíne
b/ egy, a díjazott saját hazájában megrendezésre kerülő szakmai rendezvény

A díj emléket állít *Forrai Katalin* felbecsülhetetlen értékű pedagógiai munkásságának, melyet élete során a kisgyermekkori zenei nevelés terén fejtett ki.
Forrai tanárnő szellemi örökségének ápolása, szakmai hitvallásának ismerete és átörökítése ma is nagy fontossággal bír.
A világ számos országában tisztelettel adóznak emberi, pedagógusi nagyságának.
A díj buzdításul szolgál azon pedagógusok számára, akik napjainkban is az igényes zenei nevelés megvalósulásán munkálkodnak.

A NFKD elnyerésének feltételei
- legalább 10 éves szakmai tapasztalat, melyet a díjazásra felterjesztett pedagógus kisgyermekeket nevelő/oktató intézményben vagy különböző intézményekben szerzett
- kimagasló pedagógiai munka, melyet Forrai Katalin zenepedagógiai elveinek ismerete alapján, azok beépítésével mind gyakorlati munkájában, mind mások számára is elérhető módon hasznosít/hasznosított - maradandót alkotva szűkebb, vagy tágabb környezetében
- a jelölt munkásságának rövid jellemzése, mely érdemessé teszi/teheti őt a néhai Forrai Katalin színes, gazdag szellemi örökségének átadására
- két személy, aláírással ellátott ajánlása
- A bíráló bizottság fenntartja a jogot kiegészítő információk pótlólagos kérésére, ha szükséges.

Az ajánló sorokat *angol nyelven* kell leadni!

A jelöléseket e-mailben kérjük elküldeni: placemary11@gmail.com
vagy postán ajánlott levélben megküldeni a Bizottság elnöke, Mary Place részére:

MARY PLACE
11 Cotland Acres, Pendleton Park
Redhill,Surrey RH1 6JZ
United Kingdom

A jelölések megküldésének határideje: **2024. november 1.**

M.Dietrich Helga
Bizottság tagja

Figyelem! Elköltöztünk!

A Magyar Kodály Társaság a hosszú évtizedek alatt már megszokott irodahelyiségét kénytelen volt elhagyni. Levelezési és számlázási címünk a régi.

Az új iroda 1051 Budapest, V. kerület, Vörösmarty tér 1. szám alatti épület 4. emeletén található (bejárat a Deák Ferenc utcai portán). Vonalas telefonunk megszűnt, Rácz Beatrix (+ 36 20 809 4716) titkár mobilon elérhető.

Várjuk olvasóink, tagtársaink leveleit a Kodály szellemében történt megmozdulásokról, eredményekről és gondolatokról egyaránt a következő e-mail címre:

brehorv@gmail.com

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik az elmúlt évi személyi adójuk 1%-át Társaságunknak juttatták. Tisztelettel kérjük a Magyar Kodály Társaság tagjait, barátait és pártolóit, hogy jövedelemadójuk 1%-ával a továbbiakban is támogassák Társaságunk munkáját.

Adószámunk: 19040437-1-42

39. KECSKEMÉTI
Tavaszi
Fesztivál
2024. március 14. – április 14.

ZENEI PROGRAMOK
A KATONA JÓZSEF KÖNYVTÁRBAN

2024. március 23. szombat 16.00 óra

A TÉRDEPLŐTŐL AZ OPERASZÍNPADIG

Pillanatképek az európai zenetörténetből
KÁLLAI ERZSÉBET ÉNEKMŰVÉSZ SZÓLÓESTJE

Zongorán közreműködik: NEMES DÓRA
Zenetörténeti kommentár: VIRÁG BARNABÁS

2024. április 9. kedd 17.00 óra

BARTÓK AMERIKAI ÉVEI

Előadó:
DR. KOVÁCS SÁNDOR,
a Zeneakadémia professor emeritusa,
a Doktori Iskola tiszteletbeli elnöke

2024. április 12. péntek 17.00 óra

TÓTH PÉTER KÓRUSMŰVÉSZETE

Előadó: **DR. TÓTH PÉTER**
Erkel- és Bartók–Pásztory-díjas
zeneszerző, érdemes művész

***Közreműködik:* AURIN LEÁNYKAR**
Vezényel: **DURÁNYIK LÁSZLÓ**
Kodály-, Csokonai- és Príma-díjas karnagy

Helyszín: **Katona József Könyvtár – Nagyterem**
Kecskemét, Piaristák tere 8.